



Bakalářská práce

Detektivní próza Michaely Klevisové

Studijní program:

B0232A090012 Česká filologie pro praxi

Autor práce:

Veronika Žočková

Vedoucí práce:

Mgr. Jiří Chocholoušek

Katedra českého jazyka a literatury

Liberec 2023



Zadání bakalářské práce

Detektivní próza Michaely Klevisové

Jméno a příjmení:

Veronika Žočková

Osobní číslo:

P20000578

Studijní program:

B0232A090012 Česká filologie pro praxi

Zadávající katedra:

Katedra českého jazyka a literatury

Akademický rok:

2021/2022

Zásady pro vypracování:

Bakalářská práce se zaměří na detektivní prózu současné české autorky Michaely Klevisové. Soustředí se na její žánrová specifika, na základě analýzy vybraných děl postihne charakteristické prvky autorského stylu, identifikuje typické vyprávěcí postupy i případné proměny těchto prvků a postupů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování práce:

tištěná/elektronická

Jazyk práce:

čeština

Seznam odborné literatury:

JAREŠ, Michal a Pavel MANDYS. *Dějiny české detektivky*. Praha: Paseka, 2019. ISBN 978-80-7432-977-7.

KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. *Naratologie: strukturální analýza vyprávění*. Praha: Dauphin, 2013. ISBN 978-80-7272-592-2.

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha – Litomyšl: Paseka, 2004. ISBN 80-7185-669-X.

RIMMON-KENANOVÁ, Shlomith. *Poetika vyprávění*. Brno: Host, 2001. ISBN 80-7294-004-X.

SÝKORA, Michal. *Britské detektivky: od románu k televizní sérii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3035-5.

TODOROV, Tzvetan. *Poetika prózy*. Praha: Triáda, 2000. ISBN 80-86138-27-5.

Vedoucí práce:

Mgr. Jiří Chocholoušek

Katedra českého jazyka a literatury

Datum zadání práce:

30. dubna 2022

Předpokládaný termín odevzdání: 30. dubna 2023

L.S.

prof. RNDr. Jan Pícek, CSc.
děkan

PhDr. Kateřina Váňová, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně jako původní dílo s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Jsem si vědoma toho, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu Technické univerzity v Liberci.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti Technickou univerzitu v Liberci; v tomto případě má Technická univerzita v Liberci právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Současně čestně prohlašuji, že text elektronické podoby práce vložený do IS/STAG se shoduje s textem tištěné podoby práce.

Beru na vědomí, že má bakalářská práce bude zveřejněna Technickou univerzitou v Liberci v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů.

Jsem si vědoma následků, které podle zákona o vysokých školách mohou vyplývat z porušení tohoto prohlášení.

Anotace

Předmětem bakalářské práce je analýza detektivní prózy současné autorky Michaely Klevisové. První část se zaměřuje na žánrovou charakteristiku detektivní prózy a stručné postřehy vývoje světové detektivky. Blíže si všímá dvou klasických postav detektivů: Sherlocka Holmese a Hercula Poirota. Následně podává obraz vývoje české detektivky. Součástí první části je také představení spisovatelky Michaely Klevisové a její tvorby. V druhé části přináší bakalářská práce žánrovou a tematickou analýzu vybraných knih Michaely Klevisové. Zabývá se zejména příběhem, postavami a detektivními motivy. V závěru předkládá práce vzájemné porovnání analyzovaných knih.

Klíčová slova

Agatha Christie, Arthur Conan Doyle, detektivka, detektivní motivy, Drak spí, kriminální literatura, Kroky vraha, Michaela Klevisová, Ostrov šedých mnichů, příběh, postavy, vražda

Annotation

The bachelor thesis deals with an analysis of detective prose written by the contemporary author Michaela Klevisová. The first part focuses on the genre characteristics of detective prose and a brief description of the development of detective fiction in literature worldwide. It takes a closer look at two classic detective characters: Sherlock Holmes and Hercule Poirot. Next, the thesis offers an overview of the development of Czech detective fiction. The first part also includes general introductory information on the writer Michaela Klevisová and her work. In its second part, the thesis presents a genre and thematic analysis of selected books by Michaela Klevisová. It deals mainly with the story, characters and detective themes. In the conclusion, the thesis presents a mutual comparison of the analyzed books.

Key words

Agatha Christie, Arthur Conan Doyle, detective fiction, detective motives, *Drak spí* (A Dragon Asleep), criminal literature, *Kroky vraha* (A Murderer's Footsteps), Michaela Klevisová, *Ostrov šedých mnichů* (Grey Monks' Isle), story, fiction characters, murder

Obsah

Úvod.....	8
1. Charakteristika detektivní prózy	9
1.1. Vývoj světové detektivky.....	11
1.1.1. Sherlock Holmes.....	14
1.1.2. Hercule Poirot	16
1.2. Vývoj české detektivky	17
2. Michaela Klevisová	25
2.1. Tvorba	25
3. Kroky vraha.....	29
3.1. Příběh	29
3.2. Postavy.....	31
3.3. Detektivní motivy.....	34
4. Ostrov šedých mnichů.....	39
4.1. Příběh	39
4.2. Postavy.....	41
4.3. Detektivní motivy.....	42
5. Drak spí.....	44
5.1. Příběh	45
5.2. Postavy.....	46
5.3. Detektivní motivy.....	48
6. Vzájemné porovnání	52
Závěr	56
Seznam použitých zdrojů.....	57

Úvod

Cílem bakalářské práce je tematická a žánrová analýza tří vybraných detektivních próz současné autorky Michaely Klevisové. Analýza se zaměřuje zejména na tři tematické kategorie, a to na příběh, postavy a detektivní motivy. V rámci této analýzy práce poukazuje na autorský styl Klevisové, která se inspiruje anglickými autory, zejména Agathou Christie nebo Phyllis Dorothy Jamesovou, ale zároveň obsahuje vlastní, osobité rysy, například důraz na detailní charakteristiku postav a jejich vztahů.

Dříve, než se práce soustředí na samotné detektivní prózy Michaely Klevisové, charakterizuje obecně detektivní žánr, jeho kompozici, specifické motivy či protagonisty.

Po vymezení detektivního žánru práce stručně nastíní vývoj světové detektivní prózy, zejména americké, která stanovila pravidla pro detektivní žánr všem ostatním. V rámci světové detektivky se práce zaměřuje na vyšetřovací postupy fiktivních postav detektivů Sherlocka Holmese a Hercula Poirota, které byly inspirací pro další generace autorů detektivních próz, včetně spisovatelky Michaely Klevisové, jež stojí v centru zájmu této bakalářské práce. Po světové detektivní próze si práce všímá také vývoje žánru v českém prostředí, který byl silně ovlivněn světovou detektivní prózou. Závěrečná kapitola teoretické části představuje Michaelu Klevisovou a její tvorbu.

Praktická část bakalářské práce se věnuje analýze tří knih z detektivní série Michaely Klevisové, konkrétně *Kroků vraha*, jež jsou zároveň první vydanou knihou autorky, *Ostrova šedých mnichů* a prózy *Drak spí*. Po analýze jednotlivých knih následuje jejich vzájemné porovnání, které shrnuje odlišnosti a shody jednotlivých knih a na tomto základě formuluje i rysy autorského stylu Michaely Klevisové.

1. Charakteristika detektivní prózy

Detektivní próza je v současnosti jedním z nejoblíbenějších druhů komerční neboli zábavné literatury. Vyvinula se z kriminální literatury, která se věnuje problematice zločinu, ale oproti detektivce se liší jinými postupy.¹ Detektivní próza zahrnuje romány, povídky i novely.²

Pro detektivní prózu je charakteristická postava detektiva, která využívá logiku a metody s ní spojené při vyšetřování zločinu. Důležitým prvkem je tajemství, jež detektiv ve zcela fiktivním příběhu odhaluje. Naproti tomu kriminální literatura „se zabývá zločinem z hlediska jeho psychologické motivace a provedení, jakož i odhalení a odsouzení zločince, opírajíce se přitom o materiály skutečných kriminálních případů a soudních procesů“.³ Kriminální žánr je nadřazený všem druhům týkajícím se tohoto tématu, včetně detektivky. Kromě detektivní prózy k němu zařazujeme noirové příběhy, ve kterých není důležité vyřešit případ, zlodějské romány, ve kterých vidíme přípravu krádeže a jeho následné úspěšné provedení, a policejní detektivky.⁴ Mimo jiné zařazujeme do kriminální prózy pitavaly „neboli soubory skutečných kriminálních případů zpracované s větší či obvykle spíše menší mírou literární licence a úrovně, tedy od osobních svědectví policejních praktiků po útvary spíše publicistické“.⁵

Nositelem děje v detektivní próze je detektiv, který na rozdíl od kriminálních vyšetřovatelů využívá hlavně rozum a deduktivní metody. Díky těmto metodám se může čtenář zapojit do vyšetřování a sám si domyslet, kdo je vrah. Detektivem bývá člověk s neobyčejnými pozorovacími schopnostmi a zároveň s velkou znalostí psychologie. Hlavní hrdina bývá velmi podivínský a výstřední, svým způsobem je odloučen od společnosti, která ho velmi často podceňuje. Často nebývá detektiv sám. Mívá v boji proti zločinu partnera, kterého můžeme považovat za „normálního“ člověka, protože není tak vnímavý

¹ MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha; Litomyšl: Paseka, 2004, s. 106. ISBN 978-80-7185-669-6.

² VLAŠÍN, Štěpán. *ed. Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1984, s. 71.

³ VLAŠÍN, Štěpán, s. 189.

⁴ JAREŠ, Michal a Pavel MANDYS. *Dějiny české detektivky*. Praha: Paseka, 2019, s. 20—22. ISBN 978-80-7432-977-7.

⁵ Michal a Pavel MANDYS, s. 23.

jako detektiv. Musíme ale zdůraznit, že pobočník má důležitou úlohu, a tou je být prostředníkem mezi detektivem a čtenářem. S takovým příkladem se můžeme setkat u Sherlocka Holmese, jehož společníkem je dr. Watson. Později se ale objevuje detektiv, který býval příslušníkem policie a má na starost objasnění zločinů vztahujících se určitým způsobem k němu samému. Nemá tak výjimečné deduktivní schopnosti, jako má Sherlock Holmes, ale naopak zdůrazňuje „*rutinní stránku detektivní práce, její obyčejnost a trpělivé spění k dopadení pachatele*“.⁶

Od počátků detektivní prózy se setkáváme s personálním vypravěčem, který má dvojí podobu. První podobou je očitý svědek, který nás může provádět vyšetřováním. Příkladem této první podoby je dr. Watson. Druhou podobou je detektiv, který sám na sobě zakouší zločin a zároveň má mírný cynický odstup projevující se častým používáním hovorového jazyka nebo zlehčujících komentářů na adresu své osoby či zločinců.⁷

Kromě hlavního hrdiny jsou důležité i vedlejší postavy. Ty jsou podrobněji představeny, abychom mohli vydedukovat, kdo je vrahem. U vedlejších postav, které mohou být zároveň i svědky samotného činu, vidíme „*rozdílnost a fragmentaci svědeckví o události, v případě vraha na jejich retušování; výsledný detektivův názor vzniká na základě „mozaiky“ hledisek*“.⁸

Kompozice detektivní prózy je důsledně promyšlená a uspořádaná. Nejprve proběhne zločin, následně vyšetřování a na závěr dochází k rozuzlení, které by mělo být racionální a logické podle zjištěných stop, ale zároveň by celé vyšetřování mělo ponechat čtenáře v napětí až do konce. Nejdůležitějším prvkem kompozice je retardace. To znamená záměrné odložení zveřejnění vrahovy identity, kterou už detektiv zjistil. Kromě retardace se využívá i skrytá anticipace. Ta umožňuje schovat v textu důležitá fakta o vrahovi, aby čtenáři nepřipadala důležitá. Jejich důležitost objeví a využije jen sám detektiv. V dílech se objevují kontrasty u výsledku. Vyslýcháný často něco skrývá, zalže, ale nakonec změní svoji výpověď v pravdivou. Na závěr dochází k shrnutí celého zločinu. Detektiv po vyřešení

⁶ MOCNÁ, D. a PETERKA J., s. 106—107.

⁷ MOCNÁ, D. a PETERKA J., s. 107.

⁸ MOCNÁ, D. a PETERKA J., s. 107.

celého případu vše vysvětlí – proč k němu došlo, jaký měl zločinec motiv, jak dopadl pachatele apod. Toto shrnutí je důležité, protože v dílech nejsou dlouhé popisné či úvahové pasáže, které by případ průběžně více objasňovaly. Díky jejich absenci je vyprávění velmi napínavé.⁹

Základní rovinou detektivky je analýza daného zločinu, nikoliv dobrodružství. Je zdůrazněna logika, dedukce a racionalizace. Jak už ze žánru vyplývá, děj je zaměřen na otázku, kdo je vinen.¹⁰

1.1. Vývoj světové detektivky

Po obecné charakteristice detektivního žánru se podíváme na světovou detektivní prózu. První detektivní či kriminální příběhy najdeme už v biblických apokryfech nebo v orientálních pohádkách, ale jako samostatný žánr ji můžeme vnímat až v období moderní velkoměstské civilizace, jejíž součástí byla policie, která sloužila k vyšetřování zločinů.¹¹

Základy tohoto žánru položil prostřednictvím svých povídek Edgar Allan Poe. Mezi spisovatele, kteří pojali detektivku jako blízkou společenskému románu, patří například Charles Dickens nebo Wilkie Collins. Většina autorů vnímala však tento žánr jako populární literaturu. Mezi tyto autory patří Arthur Conan Doyle. Díky deduktivním schopnostem u jeho hlavního hrdiny Sherlocka Holmese a toho, že navázal na zakladatele žánru, chápeme jeho detektivku jako intelektuální hru (epickou hádanku). Tento princip využívala i Agatha Christie nebo Doyleovi následovníci R. A. Freeman či S. S. Van Dine.¹²

Ve 20. letech vznikaly v USA kolem časopisu *Black Mask* tzv. drsné školy. Ty představovaly zločin v amerických velkoměstech, která jsou ovládána gangy, zkorumpovanou policií či politiky. V tomto prostředí vznikl nový typ detektiva – osamělého bojovníka za

⁹ MOCNÁ, D. a PETERKA J., s. 107.

¹⁰ SÝKORA, Michal. *Britské detektivky: od románu k televizní sérii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012, s. 7. ISBN 978-80-244-3035-5.

¹¹ MOCNÁ, D. a PETERKA J., s. 108.

¹² MOCNÁ, D. a PETERKA J., s. 108.

spravedlnost, vydědence společnosti, který nepodlehne boji se zlem. V rámci této školy zmíníme D. Hammeta nebo R. Chandlera, kteří kombinují společenský román, detektivku a thriller. Dále sem patří P. Cheyney nebo M. Spillane.¹³

Díky jejich popularitě ve dvacátých a třicátých letech se různé osobnosti soustředily na tento žánr a snažily se ho teoreticky specifikovat. Někteří utvářeli přesnou podobu žánru s danými pravidly, druzí v detektivkách zdůrazňovali důležité historické kořeny, aby mohli před kritiky tento žánr obhájit.¹⁴

Definici specifických postupů detektivního žánru formuloval Tzvetana Todorov v *Poetice prózy*, ve které zmiňuje tři druhy detektivek. Nejprve představuje tzv. román s tajemstvím, který čerpá z klasického detektivního románu. Základním rysem románu je dualita, protože román obsahuje místo jednoho příběhu dva – příběh zločinu a vyšetřování. Příběh zločinu můžeme chápat buď jako historii zločinu, který se odehrává před začátkem vyšetřování, nebo jako něco, co už se stalo. Naopak v příběhu vyšetřování dochází k vysvětlení, kdo je pachatelem a proč. Díky tomu i my dojdeme k postupnému odhalení zločince. Často tento příběh vypráví pobočník hlavního hrdiny.¹⁵

Druhým typem detektivního žánru je tzv. černý román propojující oba příběhy, „či jinak řečeno ruší první z nich a oživuje druhý. Nedovídáme se už o zločinu, jenž předcházel momentu vyprávění; v tomto případě se vyprávění překrývá s dějem“.¹⁶ V tomto románu není cílový bod, z něhož by vypravěč odkrýval události z minulosti, a ani nevíme, jestli bude moci dojít až na konec příběhu. V románu můžeme najít dvě formy. První je zvědavost. Ta se projevuje při objevení např. vraždy, u které nacházíme několik indicií, a podle nich zjistíme příčinu neboli vrahův motiv. Druhou formou je napětí. U něho je postup opačný – od příčiny k důsledku. Oproti románu s tajemstvím zde nemá detektiv imunitu a hrozí mu nebezpečí.¹⁷

¹³ MOCNÁ, D. a PETERKA J., s. 108—109.

¹⁴ SÝKORA, M., s. 10.

¹⁵ TODOROV, Tzvetan. *Poetika prózy*. Praha: Triáda. Paprsek, 2000, s. 101—103. ISBN 80-86138-27-5.

¹⁶ TODOROV, T., s. 105.

¹⁷ TODOROV, T., s. 105.

Třetím a posledním typem je román s napětím, který kombinuje obě předchozí formy. Přejímá záhadu a dvojí příběh, odehrávající se v minulosti a přítomnosti, ale na rozdíl od románu s napětím se neomezuje na pouhé zjišťování pravdy. Z černého románu přejímá druhý příběh, který vystupuje do popředí – zabýváme se minulostí, ale také tím, co se stane v budoucnosti. Mnohem důležitější je přítomnost než minulost. Román s napětím kombinuje zvědavost vysvětlující minulost a napětí, jak dopadne příběh. Hlavní hrdinové riskují své životy jako v černém románu. Z románu s napětím vycházejí dva typy hrdinů. Prvním typem je příběh zranitelného detektiva. Zde hlavní hrdina ztrácí svou imunitu a riskuje svůj život. Druhým typem je příběh podezřelého v roli detektiva. V tomto typu se zločin odehraje hned na začátku děje, policie podezřívá jednu určitou osobu, která je zároveň hlavní postavou. Proto musí hlavní hrdina alias podezřelý sám nalézt viníka, a dokázat tak svou nevinu.¹⁸

Při vymezování pravidel našeho žánru stanovil S. S. Van Dine roku 1928 dvacet pravidel, které by měl každý spisovatel detektivních románů dodržovat. Todorov shrnul jeho pravidla do osmi bodů: *„román má mít maximálně jednoho detektiva a jednoho viníka a minimálně jednu oběť. Viník nesmí být profesionální zločinec, nesmí být totožný s detektivem a musí zabít z osobních pohnutek. Lásky do detektivky nepatří. Viník má mít určité postavení v životě – nemá to být sluha nebo pokojská, v díle má být jednou z hlavních postav. Vše je třeba vysvětlit racionálně, fantastično se nepřipouští. Nelze poskytovat prostor popisům a psychologickým rozborům. Pokud jde o získávání informací o příběhu, je nutno podřídit se této homologii: „autor : čtenář = viník : detektiv“. Je třeba vyhýbat se banálním situacím a řešením“.*¹⁹ Některé body se vztahují k románu s tajemstvím, část se týká jakékoli detektivky, ale určitá pravidla platí pro jakoukoli detektivku včetně černých románů. Zároveň však vidíme, že proběhl vývoj v tematické rovině než ve struktuře, protože v některých detektivkách se vyskytuje více detektivů či zločinců, kteří jsou často profesionálové.²⁰

¹⁸ TODOROV, T., s. 109.

¹⁹ TODOROV, T., s. 107.

²⁰ TODOROV, T., s. 107.

Mezi celosvětové nejznámější spisovatele detektivního žánru patří Arthur Conan Doyle a Agatha Christie. Oba navazují na E. A. Poa. Jejich typičtí hrdinové, Sherlock Holmes od Doyle a Hercule Poirot od Agathy Christie, mají společné vlastnosti. Tyto vlastnosti a hlavně jejich postupy při vyšetřování si následně vysvětlíme.

1.1.1. Sherlock Holmes

Doyle svými detektivními příběhy se Sherlockem Holmesem položil pevné základy detektivního žánru.²¹

Sherlocka Holmese vytvořil jako osobu vyššího vzrůstu, která má hubenou postavu, orlí nos a čtverhrannou bradu. Má obrovský intelekt, úspěšně ho využívá při řešení zločinů, ale soudobou společností je považován za výstředního. Svým chováním působí často nepříjemně, není skromným člověkem a neustále hledá aktivity, které by zaměstnaly jeho mozek, což je pro něj velmi obtížné. Rád bývá sám, chrání si své soukromí a díky svému egu je často sarkastický. Opětovaně kritizuje ostatní, hlavně policisty ze Scotland Yardu. I když má své chyby, vidíme, že při obtížných problémech a i v jiných situacích je lidský jako ostatní. Když zmíníme Sherlocka Holmese, vybaví se nám určitě ulice Baker Street, jeho hraní na housle, chemické postupy, užívání drog, převlékání se do kostýmů, ale i jeho dobrá fyzická kondice spojená se sebeobranou.²²

Holmes pracuje na vlastní pěst, není nijak spojen s policií ani se soukromými detektivy. Vymyslel si pro sebe pracovní pozici – detektivního poradce, na kterého se mohou ostatní obrátit, když si nevědí rady. Protože je o něj obrovský zájem, může si vybírat, jakým případem se bude zabývat a vezme jen ty, které ho zaujmou svou složitostí, aby mohl rozvíjet své schopnosti.²³

1.1.1.1. Způsoby vyšetřování Sherlocka Holmese

Sherlock Holmes využívá při vyšetřování pozorování a dedukci, které jsou pro něj základem. Pozorováním míníme jakýkoliv sběr indicií, např. nějaký znak identifikující

²¹ SÝKORA, M., s. 30.

²² SÝKORA, M., s. 30—31.

²³ SÝKORA, M., s. 31.

konkrétní osobu, stopu zvířete nebo člověka či dokument. Kromě materiálních indicií sem patří i psychologické znaky. Na místě činu Holmes důkladně a systematicky prochází celým místem činu, aby objevil stopy, které policie nenašla nebo je nepovažovala za důležité. Holmes je velkým znalcem lidského nitra, a proto podle chování člověka dokáže posoudit jeho vlastnosti či pohnutky, což je při řešení případu velmi důležité. Z každé věci dokáže Holmes poznat něco o jejím majiteli, či jak moc ji používá.²⁴

Po shromáždění všech indicií začne detektiv dedukovat. V rámci příběhu vysvětluje, jakým způsobem došel k danému výsledku. Díky tomu, že toto vysvětlení podává svému příteli a partnerovi dr. Watsonovi, seznamuje čtenáře s průběhem vyšetřování. Základem dedukce jsou všechny znalosti, které pomohou spojit veškerá fakta ve správném pořadí, a tím umožnit vyřešení případu. Sherlock má znalosti z několika oborů, jako je chemie, historie zločinu, anatomie či právo, které jsou důležité při řešení případů, jejichž schémata se často opakují, a díky opětovnému řešení stejných případů ulehčí detektivovi práci.²⁵

Se Sherlockem Holmesem musíme zmínit dr. Watsona, který má funkci vypravěče, protože zaznamenává přítelovy neobvyklé případy. Umožňuje čtenáři pomocí svého vyprávění získat fakta a dokonce ho zapojit do samotného vyšetřování, aby sám mohl zjistit, kdo je pachatelem. Kromě funkce vypravěče je zároveň postavou, která je v kontrastu s geniálním detektivem Sherlockem Holmesem. Rovněž nám poskytuje informace Holmesovi, jehož chování je často podivné i nepříjemné, jak je zmíněno výše.²⁶

²⁴ SÝKORA, M., s. 32.

²⁵ SÝKORA, M., s. 33.

²⁶ SÝKORA, M., s. 34—35.

1.1.2. Hercule Poirot

Agatha Christie tvořila své detektivky na základě pravidel, která roku 1929 stanovil Ronald Knox. Ten pravidla publikoval jen rok poté, co S. S. Van Dine vydal svých dvacet pravidel pro psaní detektivek. I když byly stanoveny určité zásady, autorka je využila jen jako odrazový můstek, protože je dodržovala svým vlastním až netradičním způsobem. Příkladem je kniha *Vražda Rogera Ackroyda*, ve které porušila pravidlo o tom, že ani detektiv, ani jeho pomocník nemohou mít roli vraha. Čtenáři toto porušení přijali, protože jim autorka poskytla veškeré indicie a neporušila další pravidlo – být fair play se čtenářem. Obecně můžeme chápat Agathu Christie jako někoho, koho nesvazují pravidla, kdo je naopak obměňuje a experimentuje. Jejím největším umem je zmást čtenáře, aby až do poslední stránky netušil, kdo je vrahem.²⁷

Stejně jako Sherlock Holmes i Hercule Poirot Agathy Christie se stal celosvětově proslulou postavou podobající se charakterem Holmesovi. Poirot je vysloužilý a puntičkářský belgický policista, který využívá svůj intelekt při řešení případů.²⁸

Poirot je jako Holmes vyčleněn ze společnosti, protože je Belgičanem ocitající se v anglické společnosti. Je malého vzrůstu a současně je lehce obézní. Má vejčitou hlavu a pokaždé je oblečen v obleku na míru.²⁹ O co velmi dbá, je jeho černý knír.³⁰

Jeho způsoby vyšetřování jsou založeny na znalostech lidské psychiky a používání vlastního rozumu a znalostí, a dokonce i víře ve vlastní intuici, kterou často ostatní zpochybňují. Od Holmese se Poirot liší tím, že si rád povídá s lidmi, má rád jejich společnost, protože tak může zkoumat jejich chování a zjistit z prostého rozhovoru důležitou informaci, kterou by ostatní mohli přehlédnout.³¹ Největším rozdílem oproti Doylově postavě je skrývání myšlenkových pochodů hlavního hrdiny. Během děje to jsou

²⁷ SÝKORA, M., s. 65—66.

²⁸ SÝKORA, M., s. 63.

²⁹ SÝKORA, M., s. 66—67.

³⁰ PAVLOVIČOVÁ, Žaneta. *Dedukce v detektivní literatuře: Sherlock Holmes a Hercule Poirot* [online]. Plzeň, 2014 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <file:///F:/zimn%C3%AD%20semestr%202022/KSL1/na%20zkou%C5%A1ku/Agatha%20CH.%20vs.%20Doyl.p> df. Bakalářská práce. Západočeský univerzita v Plzni. Vedoucí práce Mgr. Ludmila Dostálová, Ph.D. S. 12.

³¹ SÝKORA, M., s. 67.

jen náznaky, podle kterých se můžeme domnívat, jakým směrem se Poirot ubírá, ale teprve až na závěr dochází z Poirotovy strany k celému objasnění případu.³²

Stejně jako u Holmese i u Agathy Christie musíme zmínit Poirotova společníka, který se jmenuje Arthur Hastings. Hastingse ale nenacházíme v každém díle. Pokud se s ním však setkáme, má funkci vypravěče. Seznamuje nás s Poirotem, s jeho chováním, zlovyky, způsobem vyšetřování a také se samotným případem. V některých dílech přebírá Hastingsovu funkci vypravěče a společníka Dr. Sheppard či vrchní inspektor ze Scotland Yardu James Japp.³³

1.2. Vývoj české detektivky

Jak už bylo zmíněno v obecném přehledu, detektivka je jedním z typů kriminální prózy. Kromě již uvedených druhů jsou v českém prostředí rozlišovány především dva druhy detektivních příběhů – retrodetektivka a historická detektivka. Retrodetektivka se zabývá případy odehrávajícími se v minulosti, většinou založenými na skutečnosti. Vnímáme v nich ale odlišnou společensko-politickou atmosféru, než která skutečně byla v době daného případu. Děj historické detektivky se odehrává daleko v minulosti, kdy ještě nebyl ani použit termín detektiv. Dále můžeme uvést transhistorické detektivky, ve kterých hlavní hrdina řeší případ z dávné minulosti. Příkladem transhistorické detektivky je dílo *Vrah či oběť* od Josephine Teyové, v české literatuře povídka *Pád rodu Votických* od Karla Čapka.³⁴

Na našem území jsme se s detektivními příběhy dlouho nesetkávali. Začaly se objevovat až po nárůstu zločinnosti, což se týkalo hlavně Velké Británie, a také po vzniku moderních policejních sborů. Takový sbor vznikl v Rakousku-Uhersku až roku 1850, a až po tomto roce jsme začali získávat zkušenosti pro psaní detektivek.³⁵ Z této informace vyplývá, že světová detektivka měla za sebou už svoji historii, a proto české detektivní příběhy z ní čerpají.

³² PAVLOVIČOVÁ, Ž., s. 14.

³³ SÝKORA, M., s. 71–72.

³⁴ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 22–24.

³⁵ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 29.

K prvním a nejčastějším příběhům o zločinu na našem území patřil žánr morytát z kramářských písní, které dosahovaly vrcholu v 18. století, ale přetrvaly až do 19. století, kdy je nahradila tištěná podoba tohoto žánru. Jeden z nejstarších detektivních příběhů se nachází v lidových pověstech a je jím „*pasáž o vraždě pětiletého dědice luckého vojvodství Zdislava jeho vychovatelem Durynkem z Kosmovy Kroniky české.*“ Kromě pověstí a kramářských písní se lidé ke kriminálnímu žánru dostávali prostřednictvím překladové literatury z angličtiny a francouzštiny.³⁶

První pokusy o české detektivní povídky nacházíme od sedmdesátých let devatenáctého století, a to v různých časopisech a kalendářích. V této době se psaly krvavé romány, které byly kombinací několika prvků – strašidelnost, historičnost, romantika a kriminalistika. Mezi známá díla patří román *Tajný zlosyn aneb Boj o dědictví* od Václava Františka Bambase nebo román od anonymního autora *Tajemný šlechtic aneb Loupežníci v českých lesích*.³⁷

Velkou roli pro rozvoj kriminálních příběhů hráli nakladatelé lidových románů, např. Sigmund Bensing, Karel Trachta či Alois Hynek. Detektivní povídky předcházely krvavým románům a oba typy próz byly považovány pouze za oddechové čtení, odsuzované kritiky. První kriminální povídka, která byla napsána, se nazývá *Klamem za stopou* od Karla Hostinského. Jan Neruda poprvé použil termín detektiv ve svém fejetonu *Obširný úvod – k ničemu*, vydaný v časopise *Hlas* roku 1864. Poprvé se s detektivem setkáváme v povídce *Clarkson, detektiv* od Jana Štolby, vydané roku 1878 v časopise *Česká včela*.³⁸

Protože tyto typy literatury byly knihkupci a různými konzervativními odborníky odmítány, musel se najít jiný způsob, jak šířit populární literaturu. A to se stalo, lidé vymysleli masové šíření sešitů, které vznikaly na konci 19. století. Na přelomu nového století přišla nová podoba těchto sešitů – uzavřený příběh v rozsahu dvou archů. Tento nový způsob umožnil čtení při cestě do práce nebo při odpočinku ve škole.³⁹

³⁶ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 29–30.

³⁷ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 31.

³⁸ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 31–32.

³⁹ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 33.

Mezitím se ve světě, od konce osmdesátých let devatenáctého století, rozšířily detektivní příběhy – důležitým momentem bylo vydání příběhů se Sherlockem Holmesem. Od roku 1904 se v evropských zemích začaly objevovat sešity s detektivními povídkami, které s postupem času měly vlastní národní varianty. Mezi nejdůležitější rozšiřovatele patří nakladatelství Alwina Eichlera v Drážďanech. Všechny tyto události inspirovaly karlínského nakladatele Rudolfa Storcha, který společně s Alfonsem Bohumilem Šťastným vytvořil o dva roky později anonymní sešitovou sérii *Detektivní novelly*, neboli „cliftonky“, do kterých se psalo anonymně. Tyto sešitové série vydávala také nakladatelství Alois Hynek, nakladatelství Jos. R. Vilímka, nakladatelství M. Knapp či vydavatelství Aloise Neuberta.⁴⁰

Cliftonky jsou prvními českými příběhy s detektivem. Hlavním hrdinou je americký soukromý detektiv Leon Clifton, který nejprve žil v New Yorku, poté se usadil v Chicagu. Neznáme jeho věk, ani jeho vzhled, ale známe některé charakterové vlastnosti – je gentlemanem, velkým kuřákem, pije hodně kávu, je šetrný, má určitý vztah k náboženství, je ochranný vůči zvířatům. Zajímá ho sport, lékařství a ovládá mistrovsky několik jazyků – němčinu, francouzštinu, španělštinu, italštinu, portugalsštinu, ruštinu, a dokonce břichomluvectví. Také je milujícím manželem a otcem, dokáže se vmísit jak mezi společenskou smetánku, tak i mezi spodinu. Při vyšetřování případu neváhá použít i nezákonné prostředky, např.: vloupání do domu. I přes toto jeho chování má dobré vztahy s policií. Využívá několik důležitých pomůcek, např.: malý ocelový boxer, lupu, elektrickou svítilnu, kompas, pilník, kapesní mikroskop, kapesní lékárníčku, kladivo či ocelovou košili. Na rozdíl od Holmese a Poirota má chabé dedukční myšlení. Při vyšetřování na místě činu nachází většinou nové stopy, které policie přehlédla, a pokud ne, nachází je za bizarních okolností. Často děj končí divokou honičkou, přestřelkou či zápasem a zneškodněním pachatelů, zatčením či soudem. Clifton má nesmírnou odvahu, která ho bezhlavě vrhá do nebezpečí a podivných případů, a spoléhá se na náhodu a štěstí. Často mu pomáhá policejní ředitel. Na konci celé série hlavní hrdina zemřel, ale

⁴⁰ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 34–37.

to nebránilo psát různé další případy s ním, parodovat ho. Díky tomuto celému procesu je považován za zakladatelskou postavu české populární kultury.⁴¹

V době *Detektivních novell* se začaly výjimečně objevovat i ženské vyšetřovatelky. Nebyly moc oblíbené a svou popularitu získaly až po druhé světové válce.⁴²

Na začátku roku 1910 založil Antonín Nixbauer nový časopis *Maska*, ve kterém se vydávaly české i cizojazyčné detektivní romány a novely. Uvědomoval si, že zájem o detektivní příběhy roste. V *Masce* vydávali svá díla Anna Katharine Greenová, Frank Pinkerton a Karel Drzka. Nixbauer ale vydal jen deset čísel s touto tematikou, poté se začal zabírat kulturou a divadelním životem.⁴³

V letech 1912 až 1914 produkce týdenních kriminálních povídek téměř ustala. Jedním z důvodů byla smrt nakladatelů Rudolfa Storchy a Aloise Hynka. V časopisech se začínaly objevovat parodie na detektivní příběhy, které vydávali Jaroslav Hašek, Viktor Dyk, Ignát Herrmann či Karel Mečíř, ten parodoval postavy Sherlocka Holmese a Leona Cliftona.⁴⁴

O čtyři roky později, roku 1918, začala vycházet v nakladatelství Vendelín Steinhauser edice Knihovna moderních detektivních románů. Naneštěstí dlouho nevydržela a změnila své zaměření. Detektivním žánrem se zabýval nakladatelský subjekt – Jan Naňka, který do Knihovny Akmé (později Série Akmé) přinesl několik děl českých autorů z první generace píšící detektivky. Mezi tyto autory patří např. Edgar Collins nebo František H. Šubert. Mezi další nakladatelství zaměřená na detektivky patřila nakladatelství Hladík a Ovesný nebo nakladatelé Jan Svátek, Karel Voleský, Bohumil Janda a Frank Heller.⁴⁵

Po vzniku Československa byla kriminální témata hojně využívána v avantgardních směrech a realistických románech ve dvacátých a třicátých letech, ale postupem času i moderní směry od těchto témat upustily. Díky kladné reakci veřejnosti začal hlavně bulvární tisk předkládat skutečné zločiny. Navíc se už od 19. století rozvíjel oblíbený

⁴¹ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 37–41.

⁴² JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 41–43.

⁴³ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 44.

⁴⁴ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 45.

⁴⁵ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 58–59.

publicistický útvar soudnička, který psali mj. Eduard Bass, Zdeněk Jirotka, Jaroslav Hašek, Karel Poláček či Emil Vachek.⁴⁶

Specifickým typem české detektivky je humoristická detektivka. Ve dvacátých letech přichází Emil Vachek s dílem *Tajemství obrazárny*, ve kterém se vůči imitacím zahraničních vzorů vymezuje, a to se v té době příliš nevyskytovalo. *Tajemství obrazárny* od Emila Vachka je považováno za první českou detektivku, která obsahuje humorné prvky a která se blíží víc k ironické parafrázi na detektivky. Hlavním tématem je krádež vzácných obrazů ze soukromé obrazárny.⁴⁷

Roku 1932 vydal Emil Vachek román *Muž a stín*, který se řadí mezi nejlepší české detektivky všech dob. Námětem románu byl skutečný případ lichvářky zavražděné v Týnské ulici, ale v knize se děj odehrává v Jeruzalémské ulici. Román není tak humoristický jako *Tajemství obrazárny*, naopak se v něm vyskytují mnohé tajemné prvky, časté vysvětlovací pasáže a opakování již zmíněného. O rok později Vachek vydal román *Zlá minuta*, který je ze všech nejkratší. Zabývá se vyšetřováním mrtvé dívky. Autor zde využil motivy dvou mužů – falešného pachatele, k němuž vedly všechny stopy, a pravého pachatele, který byl nenápadný a neustále se zapojoval do vyšetřování.⁴⁸

Detektivním žánrem se zabýval také Karel Čapek, jeden z nejvýznamnějších českých spisovatelů. V duchu tohoto žánru napsal *Povídky z jedné kapsy* a *Povídky z druhé kapsy*, povídku *Skandál a žurnalistika*, kterou najdeme ve sbírce *Zářivé hlubiny*, povídky *Šlépěj* a *Hora* ve sbírce *Boží muka*. Také publikoval různé texty o A. C. Doylovi či článek *O detektivkách*, ve kterém si stěžuje na úpadek překladů detektivek.⁴⁹

Povídky z jedné a druhé kapsy byly přijaty veřejností kladně, ale našli se i tací, kteří dílo zkritizovali z důvodu zpochybnění detektivní literatury. Jen šest povídek z obou sbírek má správnou podobu klasických detektivek – *Pád rodu Votických*, *Kupon*, *Zmizení herce Brendy*, *Zločin na poště*, *Zmizení pana Hirsche* a *Jehla*. Při bližším zkoumání zjišťujeme, že

⁴⁶ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 53—55.

⁴⁷ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 68.

⁴⁸ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 71—75.

⁴⁹ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 90—91.

povídky jsou z části i filozofické. Z detektivních motivů nacházíme náhodu, intuici, pozorování, zkušenost a logiku.⁵⁰

Po roce 1948, kdy vládu převzala komunistická strana, byla detektivní literatura považována za brakovou literaturu, která nemá žádnou výchovnou funkci, a proto musela ustoupit do pozadí. V roce 1950 vyšla jediná česká detektivka *Stoprocentní záhada* od Mirka Paška, který užil pseudonym Martin Los. Pokud sem zahrneme i literaturu pro děti, můžeme uvést detektivku *Poplach v Kovářské uličce* od Václava Řezáče. Jediné, co komunisté dovozovali častěji vydávat, byly špionážní a socialistické detektivky. Až v roce 1958 se objevila první detektivní edice – Smaragd, ve které vyšla tři díla Roberta Louise Stevensona, *Černá hvězda* od E. Vachka nebo *Pět malých prasátek* od A. Christie. V pounorové době se pro kriminální žánr stal významný článek *Od Fantomase k spravedlnosti* od Z. Vavříčka vydaný v Rudém právu. Tento článek pomohl, aby žánr zcela nezmizel a naopak dostal novou šanci.⁵¹

Kromě již zmíněných autorů musíme uvést Eduarda Fikera, který napsal *Zlatou čtyřku*. V knize popisuje práci kontrarozvědky jako policejní vyšetřování, jak ho známe, i když ve skutečnosti k metodám vyšetřování patřily kruté výsledky, mučení podezřelých a falešné přiznání. Mezi jeho další romány patří román *Série C-L*, který je oproti předešlému románu čistě kriminální, a román *Kilometr devatenáct*. Pro autora je typické vyřešení příběhu spolupracovníkem hlavního detektivka. Díky své rozmanité a vydařené práci se Fiker stal „nejvýznamnějším tvůrcem české kriminální prózy první poloviny 20. století“.⁵²

Až ke konci padesátých let se začíná na detektivní žánr pohlížet jako na oddechovou literaturu, která byla veřejností a hlavně cenzurou postupně přijatá. Na český trh se dostaly překlady Agathy Christie, Dorothy L. Sayersové nebo Erle Stanley Gardnera. Byla také vydaná odborná studie *Umění detektivky* od Jana Cigánka, který obhajoval tento

⁵⁰ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 94—97.

⁵¹ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 168—174.

⁵² JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 176—186.

žánr.⁵³ Roku 1956 vyšla první detektivka Edvarda Valenty *Dlouhán v okně*. V tomto díle uplatnil principy Agathy Christie v českém prostředí.⁵⁴

Kromě mužských představitelů detektivek musíme zmínit i první českou spisovatelku Annu Sedlmayerovou, která napsala román *Dům na zeleném svahu*, *Pomozte mi, Terezo!*, román *Grandlová brož*, *Tráva a vítr*, *Symbol zůstal mramorový* nebo *Od večera do rána*. Autorka využívá motivy lepšího života v západním Německu, druhé světové války a nespravedlnosti. V knihách probíhá mechanické vyšetřování a vyslýchání. Zápletku čtenář zjistí velmi rychle, ale v některých dílech není pachatel potrestán.⁵⁵

Dalším významným autorem byl Josef Škvorecký, který napsal eseje *Nápady čtenáře detektivek*, úvahu *Ohrožuje realismus detektivku?* a několik detektivních povídek – např. *Zločin v dívčí škole* nebo *Nadpřirozené schopnosti poručíka Borůvky*.⁵⁶ Kromě Josefa Škvoreckého ještě zmíníme Jiřího Marka, autora povídky *Muž v černém*, která je součástí Markových detektivních povídek. Ty mají společný svět zločinu, který se odehrává za dob první republiky, všichni i zločinci žijí v souladu s policisty, znají se a respektují se a při zatčení není kladen odpor a zločinci se sami přiznávají. Proč zmiňujeme tohoto autora? Podle něj je pojmenována cena za nejlepší detektivní román, kterou založila česká část Světové asociace autorů detektivní literatury.⁵⁷

Mohli bychom vyjmenovat několik dalších úspěšných spisovatelů a spisovatelek, kteří vydávali detektivní příběhy, a to až do sametové revoluce. Jak se doba proměňovala, měnila se i pravidla pro vydávání knih a samozřejmě byl umožněn i vznik nových edicí. Od roku 1990 se kvůli velkému uvolňování režimu začínala šířit kriminalita, na kterou nikdo nebyl zvyklý. Tuto kriminalitu využili spisovatelé kriminálního žánru, kteří se inspirovali skutečnými případy.⁵⁸ V tomto „moderním“ období musíme zmínit Miloše Urbana písíci

⁵³ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 220.

⁵⁴ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 219—220.

⁵⁵ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 222—225.

⁵⁶ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 240—243.

⁵⁷ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 284—293.

⁵⁸ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 364—366.

gotické romány, které se strukturou vztahují k detektivnímu thrilleru, Petra Stančíka a Michala Viewegha, autora románů *Případ nevěrné Kláry* nebo *Mafie v Praze*.⁵⁹

Posledním spisovatelem, kterého zmíníme, je Vlastimil Vondruška, autor historických detektivek. Mezi jeho úspěšné romány patří *Dýka s hadem* v rámci série *Hříšní lidé Království českého* nebo série *Letopisy královské komory I.* obsahující tři díla. Jeho detektivky mají znaky napínavé literatury a jsou psány jednoduše. V rámci děje knihy se odehrávají různé typy soubojů, šermířské či pěstní, u zločinů se vyskytují očití svědci, často jsou těžce zraněné postavy vyléčeny a zločinci si vyřizují účty mezi sebou.⁶⁰

V novém tisíciletí se objevila nová řada autorů a autorek píšící detektivky. Někteří se na rozdíl od svých předchůdců snažili psát kvalitně, o detektivním žánru neuvažovali jen jako o oddechové četbě. Mezi ně patří i spisovatelka Michaela Klevisová.⁶¹

⁵⁹ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 382—390.

⁶⁰ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 412—421.

⁶¹ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 426.

2. Michaela Klevisová

Michaela Klevisová se narodila v roce 1976 v Praze. Na Karlově univerzitě studovala žurnalistiku, které se věnuje od roku 1997. Během svého života se dopracovala k profesím spisovatelky, novinářky, překladatelky a scenáristky.⁶² Za výběry těchto profesí mohl z jisté části i vliv rodičů, protože matka je novinářkou a otec spisovatelem.⁶³

Zdeněk Svoboda z *Krajských listů* napsal: „Klevisová je ten typ novinářky a spisovatelky, která se zabývá nejen podstatou, ale především okolnostmi. Její knihy se pyšní uvěřitelným příběhem, a především postavami. [...] A co víc, Klevisová má ten dar, že s každou další stranou chcete pokračovat ve čtení. Složitě se ta její próza odkládá, snadno se k ní vrací.“⁶⁴

2.1. Tvorba

Svůj první detektivní román *Kroky vraha* napsala v roce 2007. Jde o první dílo úspěšné série, kterou spojuje hlavní vyšetřovatel Josef Bergmann. V druhém díle *Dům na samotě* vidíme rozvinutější popis. Každá z postav má nějaké tajemství, které buď souvisí, nebo nesouvisí s případem. Autorka díky velkému počtu podezřelých udržuje čtenáře v napětí až do konce románu. Kromě zjištění, kdo je vrahem, nám však také sděluje, jak každá z postav vyřešila svou životní situaci.⁶⁵

Klevisová je dvojnásobnou držitelkou Ceny Jiřího Marka za nejlepší detektivní knihu roku. Tuto cenu získala za svou prvotinu *Kroky vraha* a za třetí knihu *Dům na samotě*, která byla

⁶²BERÁNKOVÁ, Jana. *Biografie. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/biografie/>

⁶³ KNIHKUPEC. *Rozhovor. Michaela Klevisová: Mám rozpracovanou rodovou sagu* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://magazin-knihkupec.mozello.cz/magazin/params/post/3147812/rozhovor--michaela-klevisova-mam-rozpracovanou-rodovou-sagu>

⁶⁴ KRAJSKÉ LISTY. *Recenze. Vynikající detektivka Michaely Klevisové. Drak spí. Krajské listy.cz* [online] [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://www.krajskelisty.cz/kultura/24272-recenze-vynikajici-detektivka-michaely-klevisove-drak-spi.htm>

⁶⁵ JAREŠ, M. a MANDYS, P., s. 426—427.

v roce 2022 zfilmována. Sérii s Josefem Bergmanem tvoří dále romány *Zlodějka příběhů*, *Ostrov šedých mnichů*, *Zmizela v mlze*, *Sněžný měsíc*, *Drak spí a* nejnovější *Vraní oko*.⁶⁶

Její příběhy se většinou odehrávají v různých oblastech naší republiky. Přibližují nám prostředí Beskyd, středních Čech nebo jihočeského pohraničí, ale také se díky nim dostáváme na Waddenské ostrovy ve Frísku na severu Holandska nebo do vesnice na severu Norska.⁶⁷ Do všech těchto míst se podíváme právě proto, že spisovatelka ráda cestuje a promítá tyto cesty do svých příběhů: „Všechno jsou to reálné kulisy, místa, která osobně znám a do příběhu jsem dala své vzpomínky na ně. Líbí se mi, když prostředí hraje v příběhu důležitou roli, a je důkladně popsáno, takže se čtenář cítí, jako by tam také byl.“⁶⁸

Může se nám zdát, že autorka čerpá inspiraci z opravdových příběhů. To ale sama autorka popírá: „Skutečnými lidmi a jejich osudy se neinspiroju – nechci nikoho naštvat tím, že jsem zpracovala jeho příběh, a on měl třeba jinou představu. Svazovalo by mě to.“⁶⁹

Michaela Klevisová si díky svým detektivkám vysloužila pojmenování „česká Agatha Christie“. Jedním z důvodů může být postava hlavního vyšetřovatele Josefa Bergmana. Šedesátiletý kriminalista, který se často chová jako bručoun, ale má rád klid, svobodu a pořádek. Bojuje za spravedlnost rozumem, vyzná se v lidských slabostech a chybách. Lidé v jeho okolí z něj cítí sebejistotu, klid a spolehlivost. Také u něj vidíme jednu z oblíbených českých aktivit – posedět večer u piva, nejlépe na zápraží svého statku u Prahy.⁷⁰

Sama autorka na toto pojmenování říká: „*Psát detektivky mě baví, ale úplně stejně mě těšilo psát tři povídkové sbírky o lidech, kteří milují kočky a jiná zvířata. Neřekla bych, že*

⁶⁶BERÁNKOVÁ, Jana. *Biografie. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/biografie/>

⁶⁷BERÁNKOVÁ, Jana. *Biografie. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/biografie/>

⁶⁸ KNIHKUPEC. *Rozhovor. Michaela Klevisová: Mám rozpracovanou rodovou ságu* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://magazin-knihkupec.mozello.cz/magazin/params/post/3147812/rozhovor--michaela-klevisova-mam-rozpracovanou-rodovou-sagu>

⁶⁹ tamtéž

⁷⁰BERÁNKOVÁ, Jana. *Biografie. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/biografie/>

*mým osudem jsou jen detektivky.*⁷¹ Jejím cílem tedy nejsou jenom klasické detektivky, ale i romány, v nichž jsou pro autorku důležitější a zábavnější „příběhy hrdinů, jejich vnitřní život, minulost a vzájemné vztahy“.⁷² K nedetektivní lince ještě dodává, že ji baví „proplétání lidských osudů, reflexe společnosti a jejích problémů“.⁷³ Na tyto prvky se zaměřuje hlavně proto, aby ve čtenářích vzbudila emoce, a zároveň, aby si kladli otázky, které se netýkají jen vraha.⁷⁴

Kromě detektivních příběhů autorka napsala „tzv. kočičí příběhy, které jí vystačily na tři povídkové knihy: *Čekání na kocoura* (2012), *Kocour z Montmartru* (2013) a *Šťěstí je zadarmo* (2016)“.⁷⁵

Specifickým rysem Michaely Klevisové je odlišný styl detektivek, který většina ostatních detektivek nevykazuje a čtenář na něho není zvyklý. Mnoho čtenářů může být při vnímání žánru ovlivněno filmem. Slovo „detektivka“ jim evokuje brutalitu a strach. Jiným se vybaví pomalost a větší míra psychologie. Autorka „se rozhodla psát detektivky v britském stylu po vzoru Agathy Christie nebo P. D. James. Takovou tu klidnější, rozvážnější, nejsou tam žádné honičky nebo brutalita“.⁷⁶

⁷¹ KNIHKUPEC. *Rozhovor. Michaela Klevisová: Mám rozpracovanou rodovou sagu* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://magazin-knihkupec.mozello.cz/magazin/params/post/3147812/rozhovor--michaela-klevisova-mam-rozpracovanou-rodovou-sagu>

⁷² ITVAR. *Píšu proto, abych byla svobodná. iTvar* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://itvar.cz/pisu-proto-abych-byla-svobodna>

⁷³ CZEHLIT. *O zločinu, ale ne jen o něm. CzechLit, 2020* [online]. [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/o-zlocinu-ale-ne-jen-o-nem/>

⁷⁴ CZEHLIT. *O zločinu, ale ne jen o něm. CzechLit, 2020* [online]. [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/o-zlocinu-ale-ne-jen-o-nem/>

⁷⁵ KLUB KNIHOMOLŮ. *Rozhovor s Michaelou Klevisovou. Klub knihomolů* [online] [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <http://www.klubknihomolu.cz/132520/nejradeji-pise-na-zahrade-ve-stinu-stromu-michaela-klevisova-stvoritelka-komisare-bergmana/>

⁷⁶ REFLEX. *Česká Agatha Christie Michaela Klevisová má ráda detektivky bez brutality. Reflex.cz* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz//clanek/zpravy/113673/ceska-agatha-christie-michaela-klevisova-ma-rada-detektivky-bez-brutality.html>

Již jsme zmínili, že se autorka ve svých příbězích neinspireje žádnými konkrétními událostmi. Postupy vyšetřovatelů v jejích dílech jsou však reálné, protože autorka vše pečlivě nastuduje „z kriminalistických skript ohledně práce a postupu policie“.⁷⁷

⁷⁷ REFLEX. *Česká Agatha Christie Michaela Klevisová má ráda detektivky bez brutality*. Reflex.cz [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz//clanek/zpravy/113673/ceska-agatha-christie-michaela-klevisova-ma-rada-detektivky-bez-brutality.html>

3. Kroky vraha

Kroky vraha jsou autorčinou prvotinou. Po jejím vydání napsala Magdalena Čechlovská z *Hospodářských novin* toto: „Knižní prvotina publicistky Michaely Klevisové je navzdory nenápadnému názvu poctivým detektivním románem se silnou dostředivou silou. Je to ten typ napínavého čtení, kvůli kterému se zapomíná vystoupit na správné tramvajové zastávce. V románu nechybí tajemná minulost, předivo vztahů a postav, ani klasické, spíš civilní než akční vyšetřování dvou vražd.“⁷⁸

První díl detektivní série je rozdělen na tři části – prolog, první a druhou část s názvy První vražda a Druhá vražda. Prolog nás uvádí do události, která je pro příběh velmi důležitá, ale zároveň i zavádějící. Odehrává se na ostrově Belle-Île v Bretani ve Francii dne 20. června 1975, jak sama autorka uvádí na počátku kapitoly. Hlavní příběh přichází až s první částí knihy, odehrávající se v Praze 25. října 2006.

3.1. Příběh

V první části knihy se už po několika stránkách dostáváme k objevení mrtvého ženského těla. K případu je přidělen inspektor Josef Bergman, který se okamžitě ujímá vyšetřování. Díky dokladům zanechaným na místě činu zjišťuje, že se jedná o Noru Máchovou. Vydává se po stopách oběti. Musí vyslechnout všechny, s nimiž byla v kontaktu, a zaměří se na Julii Kellerovou, poslední osobu, která viděla oběť živou. Julie Bergmana upozorní na svou dceru Kláru, která se velmi podobá mrtvé, a požádá ho, ať tuto podobnost prošetří. Nechtěla by pohřbívat svou dceru, pokud by si vrah kvůli podobnosti vyhlédl i Kláru. První část této linky končí výsledkem televizního režiséra Sebastiána Zajíce, o němž Bergman zjišťuje, že má tajný poměr s Julií.

V druhé části knihy vyprávění pokračuje u Julie, která se snaží dopadnout toho, kdo jí klade na zahradu pasti. Zavolá i policii, ale ta se jí jen vysměje a odjíždí. Naneštěstí se Julie jednou večer vrací dříve domů a někdo ji udeří do hlavy. Stává se druhou obětí. Mezitím Bergman vyslýchá Marcelu Emerovou, bývalou přítelkyni Petra. Ten v současnosti chodí

⁷⁸BERÁNKOVÁ, Jana. *Recenze. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/recenze/>

s Klárou. Po výslechu se jede podívat za Julií, protože mu nezvedala telefon. Když Bergman dorazí k jejímu domu, zjišťuje, že něco není v pořádku. Vstupuje do domu a nachází mrtvou. Je zahájeno vyšetřování na druhém místě činu. Náhodou je na tomto místě později přistižena Veronika Jahodová, dcera Juliiny sousedky, kterou Bergman vyslechne a zjistí další informace. Od syna zemřelé se při výslechu dozvídá o krádeži Juliiných šperků. Stopa ho přivádí k Davidu Minksovi, který stejně jako jeho přítelkyně Veronika zapírá. Bergman je po výslechu pustí, ale nechá je sledovat. Další výslech se týká Lady Hrubéšové, přítelkyně Julie. Bergman s kolegou Danešem se jí vyptávají na připínáček, který se ocitl v Juliině pití na její oslavě. Protože Lada Hrubéšová si spletla šálky a hodila připínáček do šálku z opilosti, nechává to Bergman být. Ani výslech dalších lidí včetně Ludvíka Kellera, bývalého manžela Julie, nepřináší zjištění, kdo mohl Juliinu vraždu spáchat.

Poté, co Bergman skončil se všemi výslechy a nastává chvílka klidu, jede za Klárou do Lužických hor. Tato cesta a rozhovor s Klárou ho přivádí k vyřešení otázky, proč a kdo zabil obě ženy, oba se společně vydávají zpátky do města. Mezitím je zatčen David, Verončin přítel, pro podezření z vraždy. Zároveň je mužem, který ukradl šperky, a díky nim se stává hlavním podezřelým z Juliiny vraždy. Veronika mu chce pomoci, a proto se sama pouští do vyšetřování. Je jednou z prvních, která se od kuchaře Františka z restaurace U Koruny dozví jméno pachatele. Kuchař totiž viděl muže, který se vloupal do Juliina domu. Veronika se rozhodne vraha dopadnout sama, aby očistila svého přítele. Vrah ji však unese.

Bergmanovi se dostanou do rukou všechna potřebná vodítka týkající se ochrany národního kulturního dědictví, která jsou společným motivem obou vražd. Juliin milenec Sebastián Zajíc byl zapleten do nelegálního obchodu se starožitnostmi z vykradených kostelů. Sebastián kromě Julie měl i druhou milenkou, Noru Máchovou, první oběť. Rád si pohrával s lidmi a zapojoval je do nelegálního obchodu. To se mu nakonec stalo osudným. Bergman s Danešem ho jedou zatknout pro vraždu a únos, on však z domu, kde držel Veroniku, utíká. Jeho útěk se ale nevydaří a po půl hodině je chycen. Veroniku, sice svázanou, ale zdravou, nachází Bergman v domě. Případ je vyřešen a končí doznáním pachatele.

3.2. Postavy

Hlavní postavou příběhu, jako v celé detektivní sérii, je Josef Bergman. Dalšími, rovněž důležitými postavami, jsou jeho kolegové Adam Daneš a kapitánka Sylvie Sedláková, druhá oběť Julie Kellerová a její dcera Klára, Juliin bývalý manžel Ludvík a jeho současná manželka Zuzana, Veronika Jahodová a její přítel David Minks, Klářin přítel Petr a režisér Sebastian Zajíc.

V příběhu se vyskytuje daleko více postav, například rodiče Veroniky, hospodský nebo syn Julie, který přijel nakrátko z Francie. Úkolem těchto postav je zaplnění mezer v příběhu, přivedení vyšetřovatele na důležitou stopu a poskytnutí motivu pro chování hlavních postav. Například rodiče Veroniky, kteří se neustále hádají. Veronika se proto rozhodne utéct z domova a souhlasí s přítelem Davidem, že ukradnou Julii šperky, i když s tím v hloubi duše nesouhlasí.

Musíme připustit, že všechny postavy mají svou roli, která je v příběhu důležitá, ať už se jedná o postavy hlavní nebo vedlejší. Jedním z rysů, který je pro autorský styl Klevisové typický, je detailní popis postav. Postavy proto působí velmi reálně, živě. Takový důraz na popis postav nenacházíme běžně, jak se může zdát, protože se mnozí autoři zaměřují na samotné vyšetřování. Tento jev naopak nalézáme v textech od Doylea nebo Christie.

Nejprve si představíme inspektora Josefa Bergmana, staršího policistu ve středních letech. Pracuje na pražském oddělení vražd. Doma mu dělá společnost kocour Diego, kterého má velice rád a závidí mu jeho svobodný život bez starostí. Pokud máme mluvit o jeho milostném životě, nevedlo se mu dobře. Byl dvakrát ženatý, pokaždé ho manželky nutily změnit práci, protože nesnášely jeho nestálou pracovní dobu, která je pro policisty příznačná. Zjistil, že je mu lépe samotnému, protože má klid a svobodu. Tento rys je pro něj typický.

Tyto vlastnosti jsou příznačné nejen pro něj, ale pro vyšetřovatele obecně. Když se napříč kriminální literaturou podíváme jak na detektivy, tak na policisty, vidíme, jaké těžkosti mají v osobním životě. Kvůli své práci nemají dostatek času na rodinu ani na milostný život, a proto jejich vztahy dlouho nevydrží. A naopak tato neuspokojivost v osobním

a rodinném životě může být jedním z důvodů, proč se vyšetřovatelé plně věnují své práci. Díky tomu se necítí sami a nemají tolik času myslet na to, co jim chybí.

Co se týká Bergmanova postupu vyšetřování, vidíme, že se chová více jako detektiv než klasický policista. To dokládá například jeho víra ve svou intuici, která ho většinou nezklame. Tak to nacházíme v knize *Drak spí*, kde jeho vnitřní hlas nesouhlasí s počátečními důkazy. Po celou dobu vyšetřování si navenek zachovává svůj klid, i když ho zrovna sám necítí. Nechává svůj tým najít důkazy, které si sám přebere, a poté provede výslechy osob. Hlavně díky konverzaci s lidmi zjišťuje důležité indicie. Liší se tím například od Sherlocka Holmese, kterého jsme si představili v teoretické části. Bergman se dostává relativně snadněji než ostatní ke zmíněným indiciím právě díky své schopnosti rozmluvit lidi, kteří v něm vidí důvěrníka a přítele.

Na rozdíl od soukromých detektivů Hercula Poirota nebo Sherlocka Holmese je Josef Bergman kriminalista pražské policie. S tím se pojí motivy charakteristické pro kriminální žánr. Mezi ně patří samotná policie, kladení důrazu na důkazy a dodržování zákonů, přítomnost soudního patologa, tým vyšetřovatelů, povolení k domovní prohlídce atd. I Bergman, přestože je součástí policie, však využívá specifické detektivní postupy, které jeho i celý tým dovedou k dopadení pachatele.

Členem Bergmanova týmu je Adam Daneš, který dostává poměrně velký prostor jako jeho asistent. Jezdí společně s Bergmanem na místa činu a za podezřelými či jinými osobami, které musí vyslechnout. Daneš má poměrně jednoduchý charakter. Snaží se co nejrychleji dopadnout pachatele, a proto se dopouští i unáhleným závěrům. To v kriminální literatuře není u policistů neobvyklé. Pokud mají podezřelého, pátrají po důkazech, které ho usvědčí, a nehledají složitě někoho jiného. Tým doplňuje Sylvie Sedláková, o jejímž charakteru se více dovídáme v knize *Drak spí*, kde se stává Bergmanovou asistentkou pro konkrétní případ. V tomto textu zastává okrajovou funkci a pouze doplňuje Bergmanův tým, který se snaží najít informace vedoucí k zatčení vraha.

S postavou Nory Máchové se setkáváme až po její vraždě, ke které je Josef Bergman přivolán. Podrobnosti s ní spojené se dovídáme prostřednictvím informací zjištěných Bergmanovým týmem. Tento způsob představení postavy je častým jevem v kriminální

literatuře. Zásadní informace o Noře zjišťujeme až ke konci vyprávění. Nora je ochotná zaplést se do nelegálního obchodování, protože chce vydat o ukradených památkách článek. Pro dosažení svého cíle se nezdráhá stát milenkou muže, který ji později zavraždí.

Obětí druhé vraždy se stává Julie Kellerová. Julii a její truchlivou minulost, která vyvrcholí nejhorším možným koncem, poznáváme již v prologu knihy. Julie je na návštěvě u kamarádky ve Francii. Přítelkyně Kamila zde žila se svým manželem a dítětem. Naneštěstí manžel projeví o Julii zájem, což způsobí velikou tragédii. Když byla Julie s Kamilíným manželem sama, nehlídali dítě a to spadlo z útesu. Opět je třeba zmínit, že byla zapletená do krádeží památek spadajících pod ochranu národního kulturního dědictví. O Julii tedy víme, že prožila velkou tragédii, kterou si celý život vyčítá. V životě neměla velké štěstí. Kromě již zmíněné smrti dítěte byla nešťastně provdaná za Ludvíka, který se jí snažil ovládat. Měla s ním syna a dceru. Syn se odstěhoval do zahraničí, dcera se zadlužila, až neměla žádné peníze. Julie se jí snažila pomoci a obnovit své vztahy s dcerou, ale to se nepodařilo.

V knize je čtenáři představena také její dcera Klára, s níž je spojen jiný motiv – dluhy. Autorka předkládá varování, jak kvůli nadbytečnému nakupování a utrácení může člověk skončit. U Kláry vidíme, že ji do tohoto stavu přivedla její hloupost a láska k jejímu příteli. Bojí se, že její přítel zjistí, že nemá peníze a opustí ji. Jak bylo řečeno v předešlém odstavci, nemá s matkou dobrý vztah, komunikují spolu minimálně a většinou jejich rozhovor skončí hádkou. I přesto však má matku ráda, jak zjišťujeme.

Juliin bývalý manžel Ludvík reprezentuje typ dominantního muže, který musí okolo sebe vše kontrolovat, včetně své manželky. Protože Julii nezměnil podle svých představ, rozešli se a Ludvík si našel jinou, poddajnou Zuzanu. I když zůstane Zuzana s Ludvíkem dlouhou dobu, je zřetelné, že dlouhodobé ovládání musí přestat. U Zuzany vidíme proměnu její osobnosti. Nejprve se plně podřídila Ludvíkovi, ale postupem času zjišťuje, že tento stav jí nevyhovuje, hlavně proto, že touží po dítěti, které Ludvík nechce. Zuzana se stává sebejistou ženou, která ví, co chce, a dává Ludvíkovi ultimátum. On naopak cítí nejistotu a neví, co má dělat.

Ani u Kláry, ani u Ludvíka nedochází k zásahu policie. Vystává tu ovšem otázka, jestli by se vyplatilo řešit Zuzaninu záležitost s úřady. Nástin řešení nám autorka předkládá u obou problémů. Klára řeší svůj problém tím, že se stěhuje z bytu k matce poté, co je vyhozena, a doufá, že matka za ni zaplatí všechny dluhy. Zuzana nenahlásí psychické týrání manželem a po rozmluvě s Julií se stává sebevědomější. Díky své změně v chování získává postupně rovnocenné postavení se svým manželem. Podle zmíněných řešení vidíme, že policie není nutná a že autorka chtěla ukázat, jak se s podobnými problémy může člověk vyrovnat.

3.3. Detektivní motivy

V první kapitole dochází k vniknutí na Juliinu zahradu. „A pak to uviděla. Záblesk pohybu v proluce mezi dvěma keři, ozářené světlem měsíce. Lidská silueta se na okamžik zastavila a za vteřinu zmizela ve stínu. Julie sebou trhla. Snažila se zaostřit pohled do tmy. Někdo je v její zahradě. Kdo? Co tam dělá?“⁷⁹

Z uvedené citace se dovídáme, že Julie neznámého zahlédla náhodou a má z něho strach. Nebojí se ale o sebe, protože dotyčný se nesnaží vloupat do domu, ale o své kočky, které pobíhají venku. O několik řádků dále se dočítáme, že Julie si už není jistá, zda vůbec někoho viděla. Tato situace je častá, někdy mívá špatný konec. To se naštěstí Julie netýká.

O samotném vloupání do domu čteme až při Juliině vraždě. Dochází k němu dokonce dvakrát. Při prvním je Julie zavražděna. K druhému vloupání dochází po její vraždě s cílem ukradnout šperky. Pachatel nalezne zabitou Julií, uteče z domu oběti a šperky zahodí.

Tato kapitola přináší další motiv – vyhrožování. Julii vyhrožovala sousedka Jana Jahodová. Pokud se Julie nezbaví svých koček, Janin manžel je otráví jedem na krysy. Na druhou stranu, to, že má někdo mnoho koček, není protizákonné, a i když se to sousedům nelíbí, nemají právo zasáhnout.

Ve třetí kapitole je Bergman povolán na místo činu, kam okamžitě přijíždí. Na vyšetřování se podílejí další policisté, fotograf, technici a soudní patoložka. Ta zjišťuje, že oběť

⁷⁹ KLEVISOVÁ, Michaela. *Kroky vraha*. Praha: Motto, 2018, s. 16. ISBN 978-80-267-1223-7.

s útočníkem bojovala a byla uškrcena. Než odjede, vyslechne ještě Veroniku Jahodovou, která oběť našla. Po prohledání auta oběti je zjištěna její identita. Jednalo se o Noru Máchovou.

Další motiv představuje porada, na které shrne celý Bergmanův tým všechny dostupné informace, a dohodnou se na dalším postupu. „Nebyla znásilněná. Měla v tašce spoustu peněz, na sobě šperky, takže nešlo ani o loupežnou vraždu. Byla to slušná, bezproblémová holka. Nějak se mi to nechce líbit.“

Výslech je dalším motivem, který se prolíná celým vyprávěním. Bergman postupně mluví s několika lidmi, ti se mu postupně otevírají a on získává důležité informace. Projevuje se u něj jeho dobrá vlastnost pomáhat lidem. V případě, že má někdo problém, snaží se mu pomoci. To, že vyšetřovatel působí na lidi pozitivním dojmem, není tak časté. Většinou jsou lidé mrzutí, že musí jednat s policisty, kteří mají podle nich přihlouplé otázky. Díky této schopnosti přimět ostatní se svěřit Bergman získává nejdůležitější informace. Je to podobná schopnost, jakou má i Hercule Poirot Agathy Christie.

Šestým kriminálním motivem je krádež. David, Veroničin přítel, chce okrást Julii, sousedku Veroniky. Nejdříve to vnímá jen jako zábavu nebo možnost, jak sehnat peníze na útěk z domova. Tento nápad se brzo obrátí v realitu. David přesvědčí Veroniku, aby u Julie zjistila, kde šperky ukrývá, a později se pro ně vydá. Tato událost se ale obrátí špatným směrem a on je zatčen kvůli podezření z vraždy. Tím nepřímo ohrozí Veroniku, která se ho snaží osvobodit. Vidíme v tom i něco pozitivního – David se poučí z chyb a příště si rozmyslí, jestli bude chtít někoho okrást. V kriminální literatuře není Davidův případ neobvyklý. Osoby se často poučí z chyb, a pokud se vážně neprohřeší proti zákonu, jsou propuštěny jen s varováním.

Důležitým momentem je chování lidí při výslechu, popis jejich emocí i fyzických projevů. „Horní ret se jí znovu zachvěl. Zřejmě to bylo neklamné znamení, že je rozrušená, a Bergman si je okamžitě uložil do paměti. Každý člověk projevuje úzkost a napětí trochu jinak. Bylo důležité vědět, jaké gesto či výraz usvědčuje ze strachu či nervozity.“⁸⁰ Znalost

⁸⁰ KLEVISOVÁ, M., s. 163.

těchto projevů z hlediska psychologie pomáhá detektivům a dalším osobám získat představu o charakteru a myšlení vyslychané osoby. Tento motiv neuplatňuje jen Klevisová. Pokud čteme texty Doylea nebo Christie, zjistíme, že i pro ně je důležité chování podezřelých. Tento rys je společný i kriminální literatuře, ve které nemusí být explicitně vyjádřeno, jak moc je tento jev důležitý.

Následně přichází motiv sledování. Ludvík ze své nutkové potřeby mít stále vše pod kontrolou sleduje svou manželku Zuzanu. „Zase odešla z domu a neřekla mu kam. Byl jí v patách. Připadal si jako ohař; ale bohužel starý, nemocný, pomalý ohař, který dávno ztratil čich. Sledoval ji na Staroměstské náměstí a z páchnoucího podloubí pozoroval, jak se pod orlojem schází s nápadně bledým mužem v manšestrovém saku a pomuchlaných plátěných kalhotách.“⁸¹

Přivolání policie představuje další kriminální motiv knihy. Julie volá policii kvůli pastím na kočky, které jí někdo neustále klade na zahradu. Protože se nejednalo o žádný zločin, policie po ohledání místa brzy odjíždí. „Policie přijela rychleji, než Julie předpokládala. Patnáct minut po jejím telefonátu na číslo 158 už před domem brzdil označený vůz.“⁸²

Desátým motivem je samotná druhá vražda. Obětí se stala Julie, která se vrátila domů dříve, a překvapily ji cizí šlápoty v obývacím pokoji. Následně uslyšela lidské kroky. Chtěla rychle vyběhnout z domu, ale než stačila doběhnout ke dveřím, neznámá postava ji udeřila do hlavy. „Ještě několik vteřin vnímala, co se s ní děje. Ležela na ledových dlaždicích vedle botníku a cítila, jak se jí po tvářích a krku řine cosi hustého a teplého. Zátylek ji bolel – ostře, řezavě, strašně, nesnesitelně ji bolel. Před očima měla černorudou tmu. Tak takhle se to tedy stane, takovýhle bude konec, blesklo jí hlavou těsně předtím, než tratila vědomí, tak mě tedy nezabije žádná těžká nemoc nebo autonehoda – jen prostá, rychlá rána do hlavy.“⁸³ To, že se nám naskytnou poslední okamžiky z pohledu oběti, není běžné. Většinou je objevena první oběť a následně další, a to kolemjdoucím nebo přímo vyšetřovatelem.

⁸¹ KLEVISOVÁ, M., s. 167.

⁸² KLEVISOVÁ, M., s. 220.

⁸³ KLEVISOVÁ, M., s. 228.

Přichází motiv nalezení těla, v tomto případě Julie. Její tělo objeví David, který se právě vloupal do domu. Zavolá Veronice, objasní jí celou situaci, ale Veronika mu nevěří a následně ho obviní z vraždy Julie. Po Davidovi přichází Bergman, který má v plánu si s Julií opět promluvit. „Pršelo naposledy včera, takže je jasné, že dnes kočky nikdo nekrmil. To se Julii nepodobalo. Bergman si byl jistý, že kdyby někam odjela, určitě by svým mazlíčkům zajistila dokonalou péči. Pokýval hlavou a pokračoval k domu, teď už mnohem rychleji a rozhodněji. I v houstnoucím šeru poznal, že není první nezvaný host, který se tudy k Juliinu domu plíží. Francouzské okno bylo vylomené a z jeho rámu na několika místech trčely třísky.“⁸⁴ Poté, co vstoupil do domu, našel na zemi Julii. Prohlédl si ji, prozkoumal obývací pokoj a nakonec přivolal svůj tým.

Stejně jako u prvního místa činu, i zde byl celý dům prohledán. První zběžné prohledání provedl Bergman, následně jeho kolegové. Ve sklepě objevili pasti a spoustu dalších věcí, které byly pro vyšetřování velice důležité. Nacházely se tam také obrazy, jež byly jednou z příčin Juliina zavraždění.

Dvanáctým motivem je samotná krádež, o které víme, že ji provedl David. Šperky si však nenechal. Jakmile spatřil Juliino tělo, rozhodl se šperky zahodit. Policie je našla a díky nim se dostali k Davidovi. U Davida můžeme vnímat určitý smysl pro morálku, neboť nikdy nechtěl nikomu ublížit. Projevuje se u něj také pud sebezáchovy, protože šperky zahodí, aby ho policie nepodezřívala z vraždy. Zároveň se zachová hloupě, když zahodí šperky v Juliině ulici, a proto je kriminalisty dopaden. To, že se osoba, která způsobila zločin, zachová hloupě, je velmi častým jevem. V kritických chvílích zločinec nepřemýšlí, jedná instinktivně a udělá chyby, které pomohou vyšetřovatelům jej nalézt.

Poslední motiv představuje objevení důležité stopy vedoucí k vrahovi. Bergman díky Kláře zjistí, že v Juliině sklepě jsou ukradené staré vzácné deskové obrazy, které patří do národního kulturního dědictví. Bližší informace k nim nám ovšem autorka nedává. Jedna z možností zmíněných v textu je, že obrazy byly ukradeny z kostelů. Následně se Bergman vydává s Danešem zatknout vraha. Ten mezitím unese Veroniku, která ho odhalila. Během

⁸⁴ KLEVISOVÁ, M., s. 244—245.

cesty Bergman popisuje celý proces vedoucí k odhalení vraha a to, jaký vliv měla na vyřešení případu jeho intuice. Poté dochází k zatčení vraha a nalezení Veroniky. „Bergman bral schody po třech, v pravé ruce svíral zbraň a levou bezděčně zatínal v pěst. Bože, dej, ať je Veronika živá, tady nebo jinde... I v patře byla tma, a tak musel nejprve rozsvítit. A pak ji otevřenými dveřmi do místnosti uviděl: seděla na zemi s ústy přelepenými páskou a se svázanýma rukama i nohama. Vedle ní na zemi ležela převrácená plastová židle; Veronika ji zřejmě nohama porazila, aby přivolala pomoc.“⁸⁵ Když vraha dopadli a posadili do auta, vrah se hned Bergmanovi se ke všemu přiznal. Tímto rozhovorem je čtenáři vysvětlen jeho motiv i to, jak vraždu provedl. Shrnující rozhovor na konci vyprávění patří mezi klasické postupy kriminální literatury, jak nám ukazuje Agatha Christie nebo Arthur Conan Doyle, kteří se stali vzory pro psaní detektivek.

⁸⁵ KLEVISOVÁ, M., s. 344.

4. Ostrov šedých mnichů

Na čtvrtý díl detektivní série Michaely Klevisové reagoval Pavel Mandys na webu *iLiteratura* pozitivní recenzí: „Klevisová v mnoha směrech vychází z Agathy Christie, naštěstí se přitom zcela vyhýbá přespekulovaným úkladným vraždám. [...] možná nám tu v Michaela Klevisové roste autorka solidních detektivek, které snesou srovnání se zahraniční produkcí – ne snad s její špičkou, s lepším průměrem však rozhodně.“⁸⁶

Čtvrtý díl série, stejně jako první, začíná prologem. Ale odlišnost tu je. Prolog není konkrétně časově určen. Je pouze zmíněno, že se děj odehrává v létě na ostrově, ve vesnici Kooiplaats, ale bližší určení chybí. I když neznáme přesnější dataci, tato událost z minulosti je pro příběh velmi důležitá. Odlišností je také absence dalšího makrokompozičního členění textu na větší celky či díly. Po prologu začíná vyprávění uvedené slovem „přítomnost“. Knihu uzavírá epilog, který v ostatních dílech nenajdeme. Stejně jako první díl, tak i tento text je členěn do číslovaných kapitol.

4.1. Příběh

Ostrov šedých mnichů nám nejprve představuje důležité osoby, kterých se příběh dotýká. Investigativní reportér Johan Rutten se vydává se svou manželkou na holandský ostrov Schiermonnikoog vyřešit neobjasněné úmrtí Gwen, manželky Larse a matky malé holčičky Eli. Vybere si tento případ, protože je Maritin strýc a ona je současnou manželkou Larse. Než se však Johan stihne na ostrově rozkoukat, je zabit. Mrtvého nalezne Sjoerd, bratr Pietera a místní podivín, stejný člověk, který před několika lety našel Gwen. Policie nejprve podezřívá z vraždy Johanovu manželku Ingrid. Ta policistům nevěří, využije svého českého původu a zavolá Josefu Bergmanovi. Požádá ho, aby přijel a pomohl s vyšetřováním. Bergman sice na tomto místě nemá žádnou pravomoc, ale slíbí jí, že si neoficiálně s místními promluví a zkusí něco zjistit.

Po rozhovoru se Sjoerdem má český kriminalista divný pocit, a ten se později ukáže jako důležité vodítko při pátrání po vrahovi. Bergman se zaměří na osoby kolem zemřelé Gwen

⁸⁶ILITERATURA. *Mnoho šancí a dvě vraždy*. *iLiteratura.cz*, 2012 [online] [vid. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/clanek/29881-klevisova-michaela-dum-na-samote>

a sbírá další důkazy, které se policii nedostaly do rukou. Mezi osoby, o něž se zajímá, patří Eliin dědeček Sven Kremer. Ten Bergmanovi poskytl zajímavé informace, které pomohou vyšetřování. Z rozhovorů s lidmi vyvstává najevo, že Johana někdo vydíral. Policie se stále soustředí na manželku oběti a kvůli Ingrid se o oficiálním i neoficiálním vyšetřování dovídají místní. Ingrid totiž na návštěvě u Marit a Larse prozradí všechny zjištěné údaje o vyšetřování.

Poté dochází k druhé vraždě, i když na ostrově to už byla celkově vražda čtvrtá. Bergman zachytí další stopu a jde ji prověřit do domu Sonji de Jongové, Larsovy sousedky a manželky Pietera. Nikdo mu však neotvírá. Při pohledu oknem dovnitř Bergman Sonju spatří, ale již bez života. Zavolá policii, ta k němu nejdříve přistupuje jako k svědkovi. Poté, co poradí holandskému kriminalistovi, na co se má manžela zavražděné zeptat, dochází ze strany policisty k momentu uznání českému kolegovi. Díky Bergmanovi manžel Sonji Pieter přiznává události před jedenácti lety, které se týkaly zmizelé Umy Seghersové, starší sestry Dominique, která je Eliinou přítelkyní, a následného vydírání Johana Sonjou, protože právě Johan zabil Umu. Po jeho výslechu si Deelen, holandský vyšetřovatel, a Bergman promluví o následujícím průběhu vyšetřování.

Do problémů se dostává Eli, která řekne své kamarádce Dominique, že v den Johanovy smrti viděla v dunách otce Dominique. Poté, co jí toto sdělila, je omráčena. Našel ji Sjoerd a zavolal k ní lékaře. Když se Eli probere, řekne policii o starém Seghersovi a ta ho zatkne i s dcerou Dominique. Na konci příběhu informuje Deelen a Bergman Ingrid o uzavření případu.

V této knize není tak podrobně jako v prvním díle série popsáno oficiální policejní vyšetřování, protože Bergman přijíždí bez pravomoci vyšetřovat. Bergman zjišťuje stopy pomocí rozhovorů s lidmi a díky svému pozorovacímu talentu. V tom je tedy bližší klasickým detektivkám, kde detektiv stojí mimo policejní kruhy.

4.2. Postavy

Protože se ocitáme na holandském ostrově, kromě Ingrid, která pracovala jako soudní překladatelka a tlumočnice, a Josefa Bergmana mají všechny ostatní postavy cizojazyčnou podobu jména. Právě Ingrid a Bergman jsou ovšem hlavními postavami.

Stejně jako v ostatních knihách Klevisové se v příběhu vyskytuje velké množství postav. Na ostrově žije rodina Larse starající se o farmu – samotný Lars, jeho dcera Eli, zesnulá manželka Gwen a současná manželka Marit Foolenová. Právě tato rodina stojí v centru fikčního světa, kolem ní se odehrává celé vyprávění. Kromě Larsovy rodiny zde vystupuje Eliin dědeček Sven Kremer, místní policista Jacob Deelen, kamarádka Eli Dominique Seghersová nebo Johanova bývalá partnerka Madelie Visserová.

Oběťmi jsou holandský investigativní televizní reportér Johan Rutten, Sonja de Jongová a z minulosti Uma Seghersová a Gwen.

V této knize se důkladně rozebírají vztahy lidí na ostrově a jejich problémy. Ukážeme si zde dva, které jsou velmi výrazné.

Jedno z témat – dluhy – se týká rodiny Larse. „Stoupl si do stínu, aby mu neviděla do tváře, a přiznal, že po celou dobu, co jsou spolu, žijou na dluh. Jízdárna ani farma nevydělají tolik, kolik potřebují. Když se seznámili, nechtěl před ní vypadat jako nuzák.“⁸⁷ Z příložené ukázky vidíme, že Lars zatajoval Maritě několik důležitých věcí. Zjišťujeme, že jejich vztah není tak šťastný, jak by se mohlo zdát, neřeší spolu několik problémů. Mezi ně musíme započítat nedostatek upřímné komunikace, Larsovo srovnání současné a zesulé manželky a finanční problémy. Lars porovnává svou současnou manželsku se svou minulou ženou Gwen, která byla před několika lety zavražděna a s jejíž smrtí se nevyrovnal. Zároveň sledujeme, jak se s tím naopak postupně vyrovnává rodina, hlavně Gwenina dcera Eli.

Jiné téma je spojeno s Ingrid. Ta se musí rozhodnout, zda se má se svým manželem Johanem odstěhovat kvůli práci ze své rodné země do té jeho, do Holandska. Je otázkou,

⁸⁷ KLEVISOVÁ, Michaela. *Ostrov šedých mnichů*. Praha: Motto, 2018, s. 15. ISBN 978-80-267-1204-6.

co by si Ingrid vybrala. Nejprve chtěl Johan zůstat v Čechách, aby unikl své práci. O několik let později se chtěl vrátit domů a nepřipouštěl žádné námitky ze strany manželky. Pokud by si vybrala jet s ním, ztratí všechny přátele, práci i svůj osobní život. Kdyby zůstala, vše zmíněné by jí zůstalo, ale ne její manžel, pravděpodobně by je čekal rozvod. Z vyprávění se dozvídáme jen její uvažování, můžeme si jen domýšlet, co by si vybrala. Následně zjišťujeme, že se Johanovi odjezd do Holandska stává osudným. Kdyby si nevybral práci na reportáži o Gwen na tomto ostrově, pravděpodobně by žil. Tato nešťastná událost rozhodne za Ingrid.

4.3. Detektivní motivy

V knize se vyskytuje několik základních motivů náležejících k detektivní či kriminální próze.

Prvním motivem je ohlášení neznámé osoby. Ingrid volá na policii kvůli svému manželovi Johanovi, který se nevrátil domů. Policisté na služebně v Nes kladou Ingrid různé otázky ohledně Johanovy osoby, ale čtenář vnímá, že policie nebere jeho zmizení vážně. Považují za pravděpodobnější, že se zdržel u přátel a zapomněl to oznámit manželce. Dokonce ani po zjištění, že Johan přijel natočit reportáž o Gwen de Vriesové, nevyhlásí okamžité pátrání. To plánují udělat, až pokud se neobjeví do dvaceti čtyř hodin. Netečnost policie se Ingrid vůbec nelíbí.

Druhý kriminální motiv představuje nalezení mrtvého těla. Tělo mrtvého Johana Ruttena nachází obyvatel ostrova Sjoerd. Vzpomene si při tom na dřívější objevení jiného těla a zavolá policii. Vnímáme, jak ho při opětovném objevení těla zasáhl tíživý povědomý pocit.

Třetím motivem je první výslech Johanovy manželky Ingrid, který je ze všech nejvýraznější. Výslechu se ujímá kriminalista Jacob Deelen z leeuwardenského oddělení vražd. Ještě před zahájením výslechu hovoří vyšetřovatelé o místě činu, na kterém kvůli dešti nejsou žádné stopy, a kromě toho nemají ani záznam z kamer. Ingrid musí vypovídat o manželovi, s kým a kde trávil čas, a pak také o sobě. Když zmíní své povolání, všimne si u policisty náznaku nespokojenosti. Přes snahu tvářit se profesionálně a vyjádřit jí soustrast Ingrid vnímá, že ji považují za hlavní podezřelou. Jedním z podezřelých motivů je manželova

závěť, ve které chtěl odkázat peníze několika lidem, ale jak sám Jacob Deelen pověděl: „Jenže to jaksi nestihl.“⁸⁸ Poté, co odešla ze stanice, zavolala Josefu Bergmanovi, aby jí pomohl.

Čtvrtým motivem, který ke kriminálnímu žánru patří, je pronásledování. Sonja de Jongová odjíždí od Madelie Spam Visserové, bývalé přítelkyně Johana, které chtěla nabídnout práci v kosmetické firmě. Cestou domů si všimne, že ji sleduje v těsném závěsu dodávka. Cítí velký strach a snaží se ujet. Uleví se jí, když dodávka odbočí na druhou stranu než Sonja. Sama Sonja ví, že dlouho nezapomene, že ji někdo pronásledoval. Na druhou stranu ale neví, z jakého důvodu ji kdosi neznámý sledoval. To, že jí hrozí nebezpečí, netuší.

Jako pátý motiv si uvedeme zatajování informací. S cílem zjistit více informací navštíví Bergman Sjoerda. Při dotazu na Sjoerdovy hodinky se ozývá Bergmanova intuice, že něco nesouhlasí. Zatím neví, jak důležité hodinky jsou, ale vnímá, že jsou pro Sjoerda citlivým tématem, nechce o nich mluvit a popírá, že ho Johan navštívil.

Šestým motivem je zjištění informací, které má policie. Ingrid musí opět na policejní stanici. Stejně jako Bergman umí rozpovídat lidi, proto se jí podaří získat informace, které policie má, a může je předat Bergmanovi.

Motiv vydírání objevuje Bergman, který následně navádí místního kriminalistu Deelena, jak se ptát manžela druhé oběti, Sonji de Jongové. Z rozhovoru vyplyne, že Sonja Johana Ruttena vydírala kvůli Umě Sergersové. Pieter vypovídá, že Johan autem srazil Umu a Sonja mu pomohla zbavit se těla. Johan pak platil Sonje patnáct tisíc ročně za to, že bude o věci mlčet, protože se bál, že by mu tato nešťastná nehoda zničila kariéru a pověst. Pieter se přiznává ke šmírování hostů a používání tajných kamer v jejich domku pro hosty, ale vraždu rezolutně odmítá a žádá o advokáta.

Jako poslední motiv uvedeme rozhovor o případu mezi českým a holandským policistou. Promluví si o všech nasbíraných informacích k případu a Bergman navrhne Deelenovi další postup ve vyšetřování. Čtenář vnímá Deelenovu úctu a respekt vůči českému kolegovi.

⁸⁸ KLEVISOVÁ, M., s. 115.

5. Drak spí

Drak spí patří podle kritiky mezi nejlepší díla Michaely Klevisové. Ondřej Horák z *Lidových novin* napsal: „*Drak spí* je sice krimi literaturou, není však dílem pouze kratochvilným či únikovým, ale něco o našem současném světě opravdu vypovídá. To se může zdát jako ne úplně skvělá zpráva při pohledu z detektivkářského břehu, ovšem jako výborná zpráva při pohledu z nábřeží velké literatury. Každopádně novinka Michaely Klevisové nabízí v dobré, rozvázně vystavěné symbióze oboje – je tu krimi příběh i literární kvalita. Autorka knihy *Drak spí* tak rozhodně žádný literární zločin nespáchala. Nezabila svými spisovatelskými ambicemi detektivku, naopak ji povýšila na čtenářský zážitek, který hlavou jen tak neproteče. Nezkrátí člověku pouze dlouhou chvíli, ale rovněž se na delší dobu usadí v jeho myslí.“⁸⁹

Kateřina Kadlecová v *Reflexu* o této knize píše: „ A pokud jde o tu vraždu, román *Drak spí* se rozhodně nečte jen kvůli ní. Co do kvality vykreslení atmosféry zapadlé samoty, lidských typů a mezilidských pŕetek a propletenců je kniha dobrým pandánem Hájíckově venkovské trilogii morálního neklidu, *Dědině* Petry Dvořákové a dalším románům přibližujícím dramata a traumata českého venkova.“⁹⁰

V sedmém dílu volně navazující detektivní série nacházíme opět prolog, který je ze všech uvedených knih nejkratší. Stejně jako u čtvrtého dílu, i zde chybí konkretizace místa a času. Děj se odehrává v přítomnosti. Co se týká rozdělení knihy na oddíly, ani to v knize nenajdeme. Text je členěn na číslované kapitoly, ve kterých dochází k dalšímu grafickému členění, jež odděluje odlišné pohledy postav. Toto grafické členění se sice mění, ale nachází se ve všech analyzovaných knihách. V *Drakovi spí* je každý pohled postavy v rámci jedné kapitoly oddělen jednou hvězdičkou a tvoří samostatný odstavec.

⁸⁹BERÁNKOVÁ, Jana. *Recenze. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/recenze/>

⁹⁰ REFLEX. *Sudety zjevně ještě nejsou „vytěženej kraj“: Michaela Klevisová sem zasadila svou novou detektivku.* *Reflex.cz* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz//clanek/kultura/102566/sudety-zjevne-jeste-nejsou-vytezenej-kraj-michaela-klevisova-sem-zasadila-svou-novou-detektivku.html>

5.1. Příběh

Příběh začíná příjezdem dvou lidí, Natálie a Daniela, z Prahy do malé jihočeské vesničky Hůrka v České Kanadě. První nebezpečí zažívají novinářka a blogerka píšící o jídle Natálie Pekařová, která z Hůrky pochází, a fotograf Dan. Při toulání lesem zjistí, že je někdo sleduje. Naštěstí se dokážou schovat, a neznámá osoba odchází. Během této doby zmizí Barbora, dcera Ivety Vágnerové. Její zmizení je nahlášeno policii, ta si však myslí, že utekla a brzy se vrátí.

O pár dní později je nalezeno ve stodole mrtvé tělo Natálie Pekařové. Byla zavražděna. K případu je přivolána i pražská kriminální policie, protože oběť od svých osmnácti let žila v Praze. Případu se ujímají kriminalistka Sylvie Sedláková a její šéf Josef Bergman. Zkoumají společně stopy, které jejich kolegové z místní policie našli. Jeden důkaz, přesněji tetování, připomněl kriminalistce čtrnáct let starý případ, který zůstal nevyřešený a mohl by být spojený se současnou vraždou, protože minulá i současná oběť měly stejné tetování a obě jezdily do Hůrky. Kvůli této spojitosti požádá Bergman o přidělení případu.

Nejprve jede Bergman se Sylvii kvůli spojitosti se starým případem Gabriely Bajgarové k Vágnerovým, které často navštěvovala, poté k Pekařovým, a to jak kvůli zavražděné Natálii, tak kvůli případným informacím ohledně Gabriely. Sylvie si při pohledu na fotografie zavražděných všimá jejich extrémní podoby. Jedou také k Hokrovým a dalším místním, v mezitím sbírají stopy v Praze, kde jim s tím pomáhá jejich kolega Daneš. Důležité informace získají při návštěvě Ely Kramářové, která přijela do Hůrky po mnoha letech, aby zjistila více informací o své matce, a od Kamila Maliny, manžela Sandy, dcery Vágnerových, dostanou oznámení o nálezů otisku boty na jeho pozemku, který mohl zanechat vrah, když utíkal pryč. Na místo přijede jak místní, tak pražská policie a Bergman cítí, že se vyšetřování začíná obracet směrem, kterým nechce pokračovat. Obává se, že důkazy ukazují na nevinného člověka. Vydá se k chlapci Kubovi Hokrovi, věčnému potíživci, pro věci, jichž vlákna policisté našli na místě činu, aby je nechal prověřit. Setkává se tam s Kubovým dědečkem a dovídá se od něj podstatné informace, které povedou ke zjištění motivu vraha.

Dalším důležitým bodem příběhu je objevení živé Barbory Vágnerové, dívky, která utekla z domova. Barbora prozrazuje svůj objev krabičky se šperky, kterou společně s dokumenty schovával její otec. Barbora je odnesla Sandy, proto i jí musí policie vyslechnout. Později se dovídáme, že krabička byla příčinou vraždy.

I když mají vyšetřovatelé několik stop, taková, která by je zavedla dál, jim chybí. Až doteď Bergmanovi telefonuje forenzní genetička a informuje ho, že na obou tělech obětí, jak Natálie, tak Gabriely, našla stejnou DNA. Sylvie se vydává do Košťálova, kde Gus Vágner, manžel Ivety Vágnerové, něco schovával, ale zároveň tam hledal i svou dceru Barboru, která zmizela. Po prohledání místa najdou vražednou zbraň, ta ale Gusovi nepatřila. Až po dalším rozhovoru s Kubou Hokrem zjistil Bergman se Sylvií majitele zbraně, a tím i identitu vraha, protože onoho vraha viděl. Vyšetřovatelé se vydávají k vrahovi domů. Ten se právě pokouší uškrtnit Elišku, která se snažila pouze zjistit víc informací o své matce. Naštěstí ho Bergman včas zastaví a zabrání další smrti. K objasnění celého případu dochází ve výslechové místnosti v Jindřichově Hradci, kde se Kamil přiznává ke spáchání vraždy. Po vyřešení případu odjíždějí kriminalisté zpět do Prahy.

5.2. Postavy

Stejně jako v předešlých dílech se i v tomto textu vyskytuje velké množství postav a každá z nich řeší nějaký svůj rodinný či osobní problém. Poznáváme Elišku Kramářovou, jež přijela vypátrat, co se stalo během posledního léta v Hůrce její mamince, rodinu Vágnerových a jejich dceru Barboru, která uteče z domova, rodinu Pekařovou, jejíž dcera Natálie je zavražděna, Hokrovy, kteří mají problémy s exekucí, Sandy a Kamil Malinovi nebo Doru Seidlovou, dědičku krabičky šperků. Oběťmi vraždy se staly Natálie Pekařová a Gabriela Bajgarová.

Případ vyšetřují pražští kriminalisté Josef Bergman a Sylvie Sedláková, kteří odjíždí na místo činu. Na dálku jim pomáhá další člen Bergmanova týmu Adam Daneš.

Protože jsme si už Josefa Bergmana představili a jeho charakter či jeho postupy při vyšetřování se nemění, soustředíme se na jeho kolegyni Sylvii Sedlákovou, která mu v tomto případě dělá velmi důležitého partnera.

Sylvii Sedlákové má čtyřicet dva let, je svobodná a bezdětná. Svůj život soustředí na práci, na dopadení těch, kteří si myslí, že je na ně zákon krátký. S Bergmanem se doplňují a oba mají jednu společnou závislost. Kávu. Bergman ji charakterizuje takto: „Oceňoval na ní, že k práci přistupuje věcně a systematicky, je výkonná a spolehlivá, a především na rozdíl od svého kolegy Adama Daneše dokáže za všech okolností držet emoce na uzdě.“⁹¹ V tomto díle ale vidíme, že bývá také emotivní. Jedním z důvodů, proč tomu tak může být, je podobnost případu s případem její starší sestry, která byla zavražděna, když Sylvii bylo třináct let, ale vrah nikdy nebyl dopaden. A protože Sylvie viděla podobnost případu Natálie Pekařové s vraždou Gabriely Bajgarové, snažila se najít vraha jako zástupce vraha své sestry, a proto byla tak emotivní. Na druhou stranu ale je zřetelné, že při vyšetřování si zachovávala klidnou hlavu, dala na své instinkty, a díky ní Bergmanovi neutekly důležité poznatky. To, že se k policii dostává člověk s traumatem, je velice časté. O práci u policie se ucházejí lidé, kteří se osobně nebo přes své rodinné příslušníky setkali s nějakým kriminálním činem. Se zaujetím řeší případy, které již sami na sobě zakusili. Po dopadení pachatele nacházejí úlevu, která jim částečně může přinést určité zadostiučinění vzhledem k osobním problémům.

Kromě osobního traumatu se také setkáváme s tím, že ženy u policie mají stejné osobní problémy jako mužští vyšetřovatelé. Kvůli časové náročnosti mají problém se založením rodiny, a pokud již děti mají, musí řešit jejich hlídání a nedostatek času. Skloubení profesního života s rodinným je u tohoto povolání obzvláště náročné.

Již jsme se zmínili o několika postavách důležitých pro daný případ a nyní se ještě zaměříme na dvě postavy, prostřednictvím kterých autorka poukazuje na závažné problémy. První je Eliška Kramářová neboli Ela, která má bipolární afektivní poruchu. Sama nám vypráví, jak se chovala, než ji matka poslala k lékaři, který tuto poruchu diagnostikoval. Její chování na počátku nemoci bychom mohli přirovnat k nevladatelné pubertě. Kradla matce peníze nebo utíkala z domova. Měla těžké výkyvy nálad a záchvaty vzteku. I když vidíme, že má život těžký, snaží se najít místo, kde může být šťastná. Eliška sama vyšetřuje svou matku, proč se tak změnila během jejich posledního léta v Hůrce, kdy

⁹¹ KLEVISOVÁ, Michaela. *Drak spí*. Praha: Motto, 2020, s. 16. ISBN: 978-80-267-1841-3.

Eliška onemocněla. Tím se dostává až ke Kamilovi Malinovi, o němž si myslí, že byl milencem matky, ale zjišťuje, že to není pravda. Dostává se kvůli němu do smrtelného nebezpečí, ze kterého jí pomůže Josef Bergman.

Druhou postavou je Barbora Vágnerová a s ní problém útěku z domova kvůli své matce, velmi přísné kontrolorce. Nejprve si matka myslí, že se dceři něco přihodilo, ale po obdržení zprávy, že je v pořádku, se uklidní. Manžel Ivety, Gus, ale nepřestává dceru hledat s obavou, že je mrtvá. Živou ji nachází Bergman a zároveň zjišťuje důležité informace k vyřešení případu.

5.3. Detektivní motivy

Nyní se podíváme na některé detektivní motivy a události, které působí nezákonně.

S prvním takovým motivem se setkáváme u Natálie Pekařové a jejího přítele Daniela, kteří se šli večer projít do lesa v Košťálově. Blížil se večer, a když uslyšeli auto, chtěli požádat řidiče o odvoz zpátky do Hůrky. Zdály však uviděli dvě podezřelé postavy nesoucí velký pytel, který chtěly schovat. Protože si jich podezřelí všimli, dala se Natálie s Danem na útěk, ale neznámí je autem pronásledovali. Pak se náhle otočili a odjeli pryč. Natálie nepoznala, kdo to byl.

„Řidič zahnul na pěšinu a svítil baterkou na všechny strany do lesa. Teď už je to jasné. Hledá je. Nemuseli si nic říkat, oba se jako na povel přikrčili na dně příkopu. Člověk s baterkou rázným krokem mířil rovnou k řopíku. Zmizel v něm a úzkou střílnou bylo vidět, jak uvnitř těká kužel světla. Dan měl pravdu, v bunkru by byli přímo na ráně.“⁹²

Druhým motivem je už samotný začátek vyšetřování. Bergman zavolá své kolegyni Sedlákové a informuje ji o případu vraždy Natálie Pekařové. Protože k ní došlo na jihu Čech, čeká je spolupráce s tamní policií. Projdou dosud získané důkazy a Bergman stručně uvede, o jaký čin se jedná. „Takže ještě jednou: obětí je třicetiletá Natálie Pekařová, novinářka a bloggerka. Dvanáct let žila v Praze, v sobotu se přestěhovala zpátky do rodné vesnice a v noci z neděle ji někdo shodil ze žebříku na půdu tak šikovně, že si srazila vaz.

⁹² KLEVISOVÁ, M., s. 44—45.

Předtím jí dal do hlavy slušnou ránu něčím kovovým, úzkým a oblým, možná nějakou trubkou.“⁹³ Následně Bergman zmíní i zmizení Barbory Vágnerové, které se jeví jako útěk z domova. Vysvětlí, jak došlo k samotné vraždě. „Oběť lezla po žebříku ze stodoly na otevřenou půdu nad obytnou částí domu. Někdo ji shora udeřil do čela – vražednou zbraň ale zatím nemají. Podle trajektorie úderu stál vrah na půdě a zaútočil na ni, když se dostala po žebříku až nahoru. Předběžný odhad soudního lékaře zní, že se to stalo někdy mezi desátou večer a jednou ráno. Výpovědi zužují pravděpodobný čas smrti na dobu mezi desátou a půl dvanáctou večer – v tu dobu totiž byla oběť v chalupě sama, později už by někdo z rodiny slyšel, že se ve stodole něco děje. Pokud to tedy neudělal někdo z nich, samozřejmě. A ještě zajímavost: byl zrovna výpadek proudu.“⁹⁴ To, že byl zrovna výpadek proudu, může být náhoda, ale kriminalisté v náhodu obecně nevěří. Většinou se jedná o naplánované akce, často důležité pro spáchání zločinu.

Následně hovoří o oběti, o jejím odchodu z práce, odstěhování z bytu a dalších okolnostech. Sylvie dostane od Bergmana za úkol vyslechnout kolegy v práci, zjistit skutečný důvod výpovědi, položit sousedům rutinní otázky policisty – „jestli se okolo ní dělo cokoli podezřelého, jestli měla nepřátele...“⁹⁵. Na řadu přichází popsání celého místa činu, jak oběť ležela, co měla na sobě, jak vypadala, jaké důkazy policie našla atd. Mezi fotografiemi důkazů byla také fotka tetování, které měla i jiná oběť, Gabriela Bajgarová, zavražděná v Praze. Protože i ona jezdila do Hůrky a v jejím spisu bylo uvedené příjmení Vágner, rozhodne se Bergman požádat o převzetí případu.

Třetím motivem jsou novináři. Protože se tento případ týká slavné osobnosti, vlivné foodbloggerky, sledují ho velmi pečlivě. Přijedou do Hůrky a snaží se zjistit co nejvíce podrobností. Když se objeví pražští kriminalisté, zmizí. V knize se nachází čtyři příklady titulků, které píšou o místní vraždě. „Zavražděná Natálie Pekařová pracovala pět let jako redaktorka časopisu *Prostřený stůl*. Před pouhým týdnem z této pozice odešla, dle důvěryhodného zdroje prakticky ze dne na den, důvodem mělo být vyhoření a psychické

⁹³ KLEVISOVÁ, M., s. 111.

⁹⁴ KLEVISOVÁ, M., s. 112.

⁹⁵ KLEVISOVÁ, M., s. 113.

problémy.⁹⁶ Už z tohoto úryvku vidíme, jak se novináři snaží upoutat co největší pozornost. Protože zmiňují jisté psychické problémy, naznačují, že šlo o sebevraždu, i když v jiném titulku sami říkají, že „kriminalisté její smrt vyšetřují jako vraždu“.⁹⁷

Čtvrtý motiv se týká již zmíněného útěku z domova. Barbora Vágnerová utekla z domu a její matka se uklidnila, až když napsala SMS. Kriminalisté věděli, ale neřekli, že se jí mohlo opravdu něco stát, a její styl psaní někdo imituje. K tomuto dochází častěji, než by člověk předpokládal. Největším úskalím je naivita či víra příbuzných nebo přátel, kteří jsou přesvědčeni, že poznají, zda daná osoba zprávu skutečně napsala. Neuvědomují si, že napodobit něčí styl je velice jednoduché.

Pátý motiv se týká samotného Bergmana. Jedná se o jeho přemýšlení o případu, co všechno ví. Díky svědectví určili dobu smrti a vědí, čím byla Natálie zabita. Kriminalista ale přemýšlí, jestli byla zabita úmyslně nebo ne, zda k němu došlo v afektu, takže by se jednalo o neplánované zabití. Kdo ji ale mohl zabít? Mohl to být zloděj, kterého překvapila, ale Bergman tušil, že je za tím něco víc. Procházel si výslechy a věděl, že je bude muset provést znovu, aby měl zodpovězené všechny jeho otázky. Během jeho sledu myšlenek se dovídáme jeden fakt, který platí nejen pro spáchání vraždy, ale také pro únos. „Přes padesát procent vražd žen mají na svědomí jejich partneři nebo členové rodiny.“⁹⁸

Šestým motivem je obvinění policie. Gustav Vágner obviňuje policii z nečinnosti, že nehledá jeho dceru. Sylvie se jeho nařčení brání a vysvětluje mu, že zmizelé osoby řeší oddělení pohřešovaných osob, a ne oddělení vraždy. Takové chování je pochopitelné a policisté s ním počítají, dokonce jsou na něj v podstatě zvyklí. Pokud je zmizelá osoba nalezena živá a v pořádku, příbuzní se policii omlouvají a děkují. V opačném případě vztek zesiluje, obvinění narůstá a může končit i podáním žaloby na policejní útvar.

Sedmým motivem je prohlídka bytu. Ta bohužel nové indicie neposkytla, protože Natálie svůj byt zcela vyklidila. Bergman nám uvádí, proč je taková prohlídka důležitá pro

⁹⁶ KLEVISOVÁ, M., s. 130.

⁹⁷ KLEVISOVÁ, M., s. 130.

⁹⁸ KLEVISOVÁ, M., s. 150.

vyšetřování. „Prohlídka domácnosti oběti je ideální příležitost poznat dotyčného mnohdy ještě líp, než jak ho znali jeho blízcí, dozvědět se o něm věci, které tajil. Na někoho třeba praskne, že se připravoval na konec světa a měl doma obrovské zásoby jídla a vody. Jiný přechovává nelegálně držené zbraně nebo sbírku pornočasopisů pro gaye, přestože působí jako šťastně ženatý muž. Někdo si od dětství vedl puntičkářsky přesné denní záznamy o každém svém kroku a myšlence. Další má po bytě poschovávané velké částky v hotovosti. U mnoha lidí se sice nic zajímavého nenajde, ale i tak o nich jejich domov hodně prozradí. Když najdete obydlí oběti prázdně a sterilně uklizené, je to stejně k naštvání, jako když skládáte puzzle a jeden dílek prostě není k nalezení.“⁹⁹

Osmý motiv představuje pošta bez odesílatele. Dora Seidlová našla ve schránce obálku, kterou ukázala Bergmanovi. Rukopis v obálce vykazoval známky duševní choroby. Protože se Dora věnuje grafologii, dokáže text rozebrat. S tímto motivem se setkáváme v detektivní sféře často a může být i důležitou stopou vedoucí k pachateli, pokud se text týká jeho.

Posledním motivem je konečné přiznání vraha. Nejprve vraha nechají čekat ve výslechové místnosti a Sylvie ho pozoruje. Bergman vrahovo přiznání nahrál na diktafon a získal tak poslední z řady důkazů. Vrah se snaží z obvinění vykrotit, ale nakonec ho Bergman přiměje k přiznání. Čtenář se dovídá o průběhu celé situace, o vraždě Gabriely i Natálie, a zjišťuje, že vrah nejednal v afektu, ale zcela chladnokrevně.

⁹⁹ KLEVISOVÁ, M., s. 201.

6. Vzájemné porovnání

Pokud navzájem porovnáme všechny tři analyzované knihy, vidíme, že jsou si v mnoha ohledech velmi podobné. Autorka klade důraz charakteristiku postav, na vykreslení jejich povahy, problémů jak psychických, tak osobních, například finančních, či na jejich zapojení do vyšetřování zločinu. Kromě postav se zabývá i prostředím. Klevisová zasazuje své postavy a jejich příběhy do míst, která osobně navštívila. Tyto osobní návštěvy daného prostředí přispěly k přesvědčivému autentickému popisu prostředí v jejích knihách, a my tak máme pocit, že se ocitáme přímo v Beskydech, Praze nebo v jižních Čechách. Díky zaměření na detaily si můžeme reálně představit místo činu, přírodu nebo bydlení místních.

I když čteme detailní popisy napříč všemi knihami, zjišťujeme, že důraz na popis prostředí se mění. Autorka považuje za důležité ukázat nám prostředí, kde se příběh odehrává. Můžeme si však všimnout, že v některých textech je prostředí na pozadí příběhu (*Kroky vraha*). U jiných je naopak důležitou součástí vyprávění (*Ostrov šedých mnichů*, *Drak spí*). Důraz na popis krajiny v takové míře nenacházíme v detektivní próze běžně, a proto můžeme vyslovit názor, že takový popis je jeden z rysů spisovatelčiny tvorby.

Popis samotné vraždy a místa činu je vyobrazen jen do takové míry, která je nutná. Čtenáři není předkládán žádný podrobný popis krvavých scén nebo zavražděných osob. To je jeden z hlavních rysů její tvorby. Michaela Klevisová se inspirovala britskými detektivkami, mezi které patří příběhy již zmiňované Agathy Christie, v jejích detektivkách je kladen větší důraz na samotný fakt zločinu než na sugestivní a detailní zachycení scény či aktu onoho zločinu. Klevisová není jediná, která se vyhýbá krvavým popisům, ale zároveň dnes asi patří k menšině. Autoři kriminální literatury se často snaží čtenáře upoutat samotnou vraždou, a proto se nebojí až hororových scén. Takové scény nám předkládají především televizní zpracování amerických kriminálních příběhů.

Knihy Michaely Klevisové vykazují jasnou kompoziční posloupnost a členění děje. Nejprve jsou nám představeni místní obyvatelé lokality, kde se příběh odehrává. Následně dochází k zavraždění první osoby, což zahájí kriminální vyšetřování. V knihách se zpravidla objevují dvě vraždy, někdy však dochází i k několika zabitím, jak můžeme vidět v knize *Ostrov*

šedých mnichů. Až po všech vraždách dochází ke zjištění nejdůležitějších faktů, které vedou k zatčení pachatele. Spáchání několika vražd je pro detektivky příznačné, protože často ta druhá přinese nové informace, které vedou k dopadení vraha. To, že se kromě vraždy v prózách Michaely Klevisové objevují i další zločiny či společensky problematické jednání, již tak častým jevem v detektivních prózách tohoto typu není. Pokud mluvíme o krádeži, která vyústí vraždou, mluvíme obecně o vraždě s motivem někoho okrást. Naopak když v knize je vražda a krádež, musejí se vyšetřovat oba zločiny zvlášť, pokud se nezjistí, že spolu souvisí. Autoři obecně píšou nejčastěji o vraždě s různými motivy, protože takové texty nesou nejvíce možností, jak oslovit čtenáře. Další trestné činy a problematické chování s vraždami často souvisí, někdy ale ne a ukazují se až díky vyšetřování. Jednou z jejich funkcí je ovšem i společenská kritika, snaha zachytit současnou společnost s jejími problematickými aspekty.

Odlíšné kompoziční členění vykazuje román *Kroky vraha*, který je rozdělen na tři části – prolog, první část a část druhou. Naopak v díle *Ostrov šedých mnichů* se nachází jen prolog, a poté už samotný děj knihy, který není ani kapitolami rozdělen do dalších vyšších celků. Toto schéma nalezneme i v knize *Drak spí*.

Nápadným rysem je zapojení mladých lidí do vyšetřování na konci příběhu. V prvním díle se vyšetřování ujímá Veronika Jahodová. Nejprve objeví tělo oběti, poté se zapojí do krádeže se svým přítelem, který je ovšem obviněn nejen z krádeže, ale také z druhé vraždy, a Veronika se dá do pátrání po pravém vrahovi. Eli je součástí vyšetřování v *Ostrově šedých mnichů*, ale jiným způsobem. Po náhodném zjištění jména pachatele se svěří Dominique a poté je omráčena a ponechaná v dunách. Je však zachráněna a může prozradit vrahovu identitu. V *Krocích vraha* tento prvek chybí, přesto mladí lidé přinášejí cenné informace.

Pokud srovnáme míru, v níž jsou zachyceny postupy policejního vyšetřování, zjistíme, že se ve všech třech dílech, jimiž se zabýváme, liší. V prvním díle nalezneme nejvíce detektivních motivů, které jsou rozebrány výše. Naopak ve čtvrtém jich vidíme nejméně, protože Bergman nemá pravomoc vyšetřovat za hranicemi českého státu a musí se spolehnout pouze na vlastní komunikační schopnosti. Protože nemůže použít svou

autoritu kriminálního vyšetřovatele, zpovídá místní jako jen občan a člověk, který chce pomoci kamarádce. Jacob Deelen, holandský vyšetřovatel, je jen vedlejší postavou, a čtenář se dovídá jen informace, které zjistil, ale nesleduje již postup jejich získání. V *Krocích vraha* spatřujeme rovnoměrnost mezi zachycením vyšetřování a životů postav. To znamená, že ani jedno z nich nedostává větší prostor a je ideálním rozvržením knih *Kroky vraha* a *Ostrov šedých mnichů*. V *Krocích vraha* sledujeme hlavně linii vyšetřování, a proto nedostávají tolik prostoru postavy. Naopak v *Ostrově šedých mnichů* mají postavy mnohem větší prostor, sledujeme detailněji jejich nejrůznější problémy, protože Bergman vyšetřuje neoficiálně a informace od holandské policie se dozvídáme jen prostřednictvím výslechů. Tato specifická pozice v *Ostrově šedých mnichů* více přibližuje Josefa Bergmana k detektivům než ke kriminalistům.

Pokud se podíváme na závěrečné rozuzlení případu, vidíme, že pachatelé se sami doznali, jen každý za jiných okolností a na jiném místě. V díle *Kroky vraha* se vrah doznal po zatčení v autě, ve čtvrtém díle na Larsově verandě a v *Drakovi spí* na policejní stanici. Až díky těmto přiznáním si čtenář doplňuje všechny informace, které mu během čtení unikaly.

Za zmínku stojí porovnání způsobu provedení vraždy. V první knize je oběť uškrcena, ale u druhé oběti nastává smrt po úderu do hlavy. V *Ostrově šedých mnichů* byli jak Johan, tak Sonja zabiti bodnutím ostrým předmětem, pravděpodobně nožem. Pokus o vraždu včleňuje autorka do děje také u postavy Ely, která je omráčena úderem do hlavy, ale smrt v tomto případě nenastala. V knize *Drakovi spí* Natálie umírá po pádu ze žebříku. Kamil ji při záchvatu vzteku praštil pohrabáčem, Natálie spadla a zlomila si vaz. Oběť, která je v souvislosti s Natálií zmíněna, zemřela před čtrnácti lety uškrcením. Zmíněné způsoby provedení vraždy nejsou nijak promyšleny. Vrah často nechce ze začátku zabít, ale daná situace ho k činu donutí. To je v kriminální literatuře běžné. Tento nezamýšlený čin navíc přispívá k důvěryhodnosti celého příběhu, že se jedná o událost ze skutečného života.

Srovnáním těchto knih docházíme k závěru, že vykazují velkou podobnost a liší se v detailech. Autorka se soustřeďuje na postavy a jejich charakteristiku, na popis místa a hlavně na způsoby a metody vyšetřování, doplněné zajímavými psychologickými

aspekty. Všechny tyto kategorie jsou pro autorku příznačné, ale za nejnámější rysy její tvorby pokládáme podrobné vykreslení postav a vylíčení krajiny. Oboje popisuje velmi detailně, takže nám jak postavy, tak místo vyprávění připadají skutečné, a nezáleží, kolik prostoru jim autorka v knihách nechává. Kromě toho je pro nás čtenáře velmi přínosné, že nás spisovatelka dokáže vtáhnout do samotného vyprávění a my se cítíme být jeho součástí. Také je pro ni typický zdrženlivý popis místa činu nebo samotné vraždy. To však není charakteristické pouze pro ni, ale jak už jsme zmínili, například také pro anglické spisovatele, kterými se inspirovala.

Tyto inspirace například Agathou Christie nebo Phyllis Dorothy Jamesovou přinesly autorce nový přístup ke psaní českého detektivního žánru a romány Michaely Klevisové se těší velké oblibě u mnoha čtenářů zejména díky propracované psychologii postav. Její díla považují za velký přínos pro současnou detektivní scénu zvláště díky jejímu způsobu psaní, zachování detektivní linie a mírnému, nekrvavému popisu násilných činů.

Závěr

V této bakalářské práci jsem se zaměřila na analýzu detektivní prózy Michaely Klevisové. Tato autorka patří mezi nejlepší české spisovatele detektivek současnosti. Proslavila se již svojí prvotinou *Kroky vraha*, kterou jsem si vybrala k analýze v mé bakalářské práci. Kromě této prvotiny analyzuji knihy *Ostrov šedých mnichů* a *Drak spí*. Kniha *Kroky vraha* je prvním dílem volně navazující detektivní série, jež je spojena hlavní postavou Josefa Bergmana. Ten navazuje na tradici anglických detektivů, a proto zde nalzáme shodné prvky, zejména s Herculem Poirotem.

Protože se autorka inspiruje anglickými spisovateli detektivního žánru, zaměřila jsem se v bakalářské práci nejprve na popis světové detektivky a následně na charakterizování Hercula Poirota a Sherlocka Holmese, k nimž je Bergman přirovnáván. Při jejich srovnání poznáváme, že Bergman je více podobný Poirotovi, který nejdůležitější informace zjišťuje výslechem ostatních postav, stejně jako Bergman. Na rozdíl od Holmese, který nerad komunikuje s lidmi a raději se spoléhá na hledání důkazů na místě činu.

Cílem bakalářské práce je charakteristika autorského stylu Michaely Klevisové. Abychom mohli její styl vymezit, je potřeba analyzovat u jednotlivých knih nejprve tři kategorie – příběh, postavy a detektivní motivy. Po jejich jednotlivé analýze a následném vzájemném srovnání docházíme k závěru, že do autorského stylu Michaely Klevisové patří líčení místa činu bez krvavých scén, neboť popisuje místo vraždy jen do takové míry, která je nutná. Tímto popisem Klevisová navazuje na tradici britských detektivek, které kladou větší důraz na samotný fakt zločinu než na spáchání onoho zločinu. Dalším prvkem patřícím do jejího autorského stylu je zapojování mladých lidí do vyšetřování vraždy. Ti se k němu často z různých důvodů připlou a policie je musí zachraňovat. Nejvýraznějším rysem autorského stylu Michaely Klevisové a zároveň nejvíce oceňovaným je propracovaná psychologie všech postav v příběhu, kterou zobrazuje prostřednictvím reálného chování lidí

Michaela Klevisová přinesla na český trh kvalitní detektivní prózu, která výrazně oživila tento žánr a stala se velkým přínosem pro současnou literaturu.

Seznam použitých zdrojů

BERÁNKOVÁ, Jana. *Biografie. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-02-14]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/biografie/>

BERÁNKOVÁ, Jana. *RECENZE. Michaela Klevisová* [online]. [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.michaelaklevisova.cz/recenze/>

CZECHLIT. *O zločinu, ale ne jen o něm. CzechLit, 2020* [online]. [cit. 2023-04-30]. Dostupné z: <https://www.czechlit.cz/cz/o-zlocinu-ale-ne-jen-o-nem/>

ILITERATURA. *Mnoho šancí a dvě vraždy. iLiteratura.cz, 2012* [online] [vid. 2023-07-08]. Dostupné z: <https://www.iliteratura.cz/clanek/29881-klevisova-michaela-dum-na-samote>

ITVAR. *Píšu proto, abych byla svobodná. iTvar* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://itvar.cz/pisu-proto-abych-byla-svobodna>

JAREŠ, Michal a Pavel MANDYS. *Dějiny české detektivky*. Praha: Paseka, 2019. ISBN 978-80-7432-977-7.

KLEVISOVÁ, Michaela. *Drak spí*. Praha: Motto, 2020. ISBN 978-80-267-1841-3.

KLEVISOVÁ, Michaela. *Kroky vraha*. Praha: Motto, 2018. ISBN 978-80-267-1223-7.

KLEVISOVÁ, Michaela. *Ostrov šedých mnichů*. Praha: Motto, 2018. ISBN 978-80-267-1204-6.

KLUB KNIHOMOLŮ. *Rozhovor s Michaelou Klevisovou*. Klub knihomolů [online] [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <http://www.klubknihomolu.cz/132520/nejradeji-pise-na-zahrade-vestinu-stromu-michaela-klevisova-stvoritelka-komisare-bergmana/>

KNIHKUPEC. *Rozhovor. Michaela Klevisová: Mám rozpracovanou rodovou sagu* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z <https://magazin-knihkupec.mozello.cz/magazin/params/post/3147812/rozhovor--michaela-klevisova-mam-rozpracovanou-rodovou-sagu>

KRAJSKÉ LISTY. Recenze. Vynikající detektivka Michaely Klevisové. *Drak spí*. *Krajské listy.cz* [online] [cit. 2023-05-24]. Dostupné z: <https://www.krajskelisty.cz/kultura/24272-recenze-vynikajici-detektivka-michaely-klevisove-drak-spi.html>

KUBÍČEK, Tomáš, Jiří HRABAL a Petr A. BÍLEK. *Naratologie: strukturální analýza vyprávění*. Praha: Dauphin, 2013. ISBN 978-80-7272-592-2.

MOCNÁ, Dagmar a Josef PETERKA. *Encyklopedie literárních žánrů*. Praha; Litomyšl: Paseka, 2004. ISBN 978-80-7185-669-6.

PAVLOVIČOVÁ, Žaneta. *Dedukce v detektivní literatuře: Sherlock Holmes a Hercule Poirot* [online]. Plzeň, 2014 [cit. 2023-02-24]. Dostupné z: <file:///F:/zimn%C3%AD%20semestr%202022/KSL1/na%20zkou%C5%A1ku/Agatha%20H.%20vs.%20Doyle.pdf>. Bakalářská práce. Západočeský univerzita v Plzni. Vedoucí práce Mgr. Ludmila Dostálová, Ph.D.

REFLEX. *Česká Agatha Christie Michaela Klevisová má ráda detektivky bez brutality*. *Reflex.cz* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz//clanek/zpravy/113673/ceska-agatha-christie-michaela-klevisova-ma-rada-detektivky-bez-brutality.html>

REFLEX. *Sudety zjevně ještě nejsou „vytěženej kraj“: Michaela Klevisová sem zasadila svou novou detektivku*. *Reflex.cz* [online] [cit. 2023-04-29]. Dostupné z: <https://www.reflex.cz//clanek/kultura/102566/sudety-zjevne-jeste-nejsou-vytezenej-kraj-michaela-klevisova-sem-zasadila-svou-novou-detektivku.html>

SÝKORA, Michal. *Britské detektivky: od románu k televizní sérii*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2012. ISBN 978-80-244-3035-5.

TODOROV, Tzvetan. *Poetika prózy*. Praha: Triáda, Paprsek, 2000. ISBN 80-86138-27-5.

VLAŠÍN, Štěpán. *ed. Slovník literární teorie*. Praha: Československý spisovatel, 1984.